

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELKÖS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, december 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelkek: Kultura és versengés.
A képviselőház ülése.
A tartalékosokat behívják.
A tűzraktanya — a vásártéren.
Fordulat a kisenevi pörben.
A D. M. K. E. megalakulása.
Kereskedők gyűlése.
A politika eseményei.
Véres színházi botrányok.
Interpellációk a közgyűlésen.
Féljelentés egy eigányprimás ellen.
A dédel választás.
A gyermekfoglalkoztató megnyitása.
Az aradi vonós-négyes.
Tárcs: Mese az asszonyról. Irta: Alba Nevis.
Regény-Csarnok: Az Antikrisztus esodái.
Irta: Lagerlöf Zelma.

Kultura és versengés.

Arad, december 9

Kulturegyesület alakult tegnap Szegeden, *Délmagyarországi Közművelődési Egyesület* cím alatt. Az egyesület program-szerű célja, hogy a Délvidék magyarságát a köréje fonódó nemzetiségi gyűrűk nyomása ellen megvédelmezze.

A Délvidéknek ez a tegnapi kulturünnepe azonban, sajnos, nem folyt le bántó incidens nélkül, pedig ha a magyarság szervezkedik, ha idegen ajku polgártársaink házait a magyar kultura tetőzete alá akarja hozni, akkor ennek a mozgalomnak oly egyöntetűnek, oly hátsó gondolat nélkül valónak kell lennie, hogy a magyar kulturának ez a felvonulása egymagában is méhében hordozza a siker felét.

Ismételjük, sajnos, nem így történt s félő, hogy az az apró incidens, mely a D. M. K. E. tegnapi alakuló közgyűlésén pislogó parázként tünt fel az elfogulatlan szemlélő előtt, va-aha még erős lángokba tör ki s elhamvasztja azt a gyönyörű épületet, melyet a tegnapi alakuló közgyűlésen oly dicséretes buzgalommal felállítottak.

Az apró incidensnek vannak előzményei is. A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület eszméje Szegedről indult ki. Akik ezt az egyesületet életre hívták, bizonyára a szülőváros iránti határtalan szeretettel, úgy gondolták, hogy a megalakítandó egyesület székhelye, működésének legközvetlenebb terénuma nem lehet más város, mint az, a melyben az eszme megszületett. Egy másik délmagyarországi metropolis, Temesvár, melynek a nemzetiségi területek eloszlása miatt természetszerűleg nagy szerep jutott volna az alakítandó egyesület kebelében, idegenkedéssel fogadta az eszmét, mert úgy érezte, hogy a mozgalom a temesvári törekvések legjogosabbját már előre ignorálta, amikor Szegedre helyezte az egyesület székhelyét s ezzel együtt az egyesület sulypontját.

Temesvár város az előkészítő munkálkodásoknak ez időtől fogva hátat fordított, a szegedi előkészítő bizottság pedig folytatta a munkát Temesvár nélkül is. Az előkészítő bizottság ezzel kétségtelenül hibát követett el, melylyel magvát vetette a bomlás csirájának. A csira kikelt s a D. M. K. E. tegnapi közgyűlésén ezt a csirát nemhogy kiirtották volna,

sőt ellenkezőleg, öntözgették és melegháza tették. A megalakult közgyűlés ugyan is kész alapszabályokkal találta magát szemben s csupán azt az egy kérdést tartották nyitva, hogy a legközelebbi közgyűlés hol tartassék meg. Várták és úgy is történt: *Steiner Ferenc* országgyűlési képviselő nem a temesvári hatóság, de a közönség nevében meghívta az egyesületet Temesvárra. Ezt tudomásul vették, egyben azonban a kérdést olyképen hegyezték ki élesre, hogy mindaddig ezt a dolgot függőben tartják, míg Temesvár hatósága hivatalosan meg nem hívja az egyesületet. A rivalitást feltűnőbben alig lehet piacra vinni, mint a hogy ennek a nyilatkozatnak keretében történt.

Mi aradiak ebben a kérdésben elfogulatlanul nyilatkozhatunk, mert nekünk elvégre teljesen indifferens, hogy Szegeden, vagy Temesváron van-e az egyesület székhelye. Hogy azonban a kérdésbe kissé mélyebben is belepillanthassunk, el kell tekintenünk a rivalitás következményeitől és szemlét kell tartanunk az ország más helyén működő hasonló célú egyesületek között. A közművelődési egyesületek díszje az *Emke*. Sikerének titka az, hogy székhelye nemzetiségektől körülvevő városban, Kolozsvárott van, és hogy működésének iránya az erdélyi oláhság megfékezése s azután megmagyarosítása.

A *Emke* a felvidéken a tót agitátorok ellen vette fel nagy sikerrel a küzdelmet. Határozott a célja, s energikus a fellépése. A székhelye szintén nemzetiségi vidéken van.

Mese az asszonyról.

(Monolog a ruhafogason.)

Irta: Alba Nevis.

Keserves egy állapot ez, már nyolc napja tart s tán nem is ér véget soha: csuf, borult, télrehabló idő van s nem huzódnatom, mint tavaly ilyenkor, a jó prémes, meleg télikabát alá, hanem dideregtem kell szégyenszemre a fényes utcákon, amiken végighurcol siető, rossz-kedvű gazdám.

Oh, milyen más volt az elegáns, délceg minis-teri titkár festén feszengni, mint most a napidijas meggörbült keskeny hátán, a melyről csufos ráncokban sir le a remekbe készült raglán.

Ez azonban az élet: Előbb illatosan kri-zantém viraggal ékesen, pedánsul megítélve és megbámulva hivalkodni délelőtt önként a napfényes korzón. Azután odakerülni egy roppan-tul vegy-s társaságba, ahol a drága asztrakán-bundához divatját mult, zülköt gérokk dörgölőzik s a kackiás, sárga bőrből készült automobil-kabát mellett zsirosgalléru diákköpeny szégyenkezik. Azonkívül a fojtó naftalinszag elviselhetetlenné teszi a levegőt s a mindenféle alakok, akik ki-be járnak a széles boltajtón, folytonos rémek töltenek el.

A szomszédom egy galalér rég elviselt

báli frakkja minduntalan illegett-billegett és emlegette a multját:

— Hány asszonyt hódítottunk meg. Hány kabult, szerelmes kis fej pihent rajtuk! ... Hány harmatos kacsó tüzdelt virágot a gomblyukba!

Mutatott egy apró selyemkendőcskét, a mit nyilván ott feledett a gazdáj a zsebben; csupa suhogás és illat volt ez a kis jószág s a sarkán, a virágokon félig behimezve egy ragyogó sötétvörös hajszál.

— Ez a zsebkendő vizes volt a könyvtől, mikor egy bál után a vergődő, simogató, kis asszonykez odatemette a gazdám kezébe.

Rettenetes napok voltak ezek, de én hamarosan elkerültem a díszes társaságból. A napidijas ur, aki borzasztó vedletten jött a boltba szegény, hosszas alkudozás után feltöltött és a boltos magasztalása közben magával vitt.

Ekkor kezdődött azonban az igazi nyomor, a folytonos megaláztatás; a gazdámnak nem volt téli kabátja, amely megóvjon a hidegtől szélről, esőtől és nek m, az elkényeztetett, jóléthez szokott, finom kabátnak el kellett viselnem az idő legborzasztóbb viszontagságait!

Nyolc nap alatt egyetlen egyszer se kefeltek meg, reggeltől estig robotba hurcoltak s gazdám sovány könyöke odaszöge az íróasztalhoz, mely ma holnap tönkretesz már.

És az éjszakák ... ah, az éjszakák! a szel-

lőzetlen, nyomorult kis oduban, egy görbe, rozsdás szegen függni! S a falról minduntalan réám telepszik egy szaladó, utálatos pók.

Szomorúság, szomorúság ez az élet! Tegnap vasárnap lévén, elvitt a gazdám egy kávéháza, egy külső kerépesi-utí füstös, félreeső lebuja, ahol a főváros cifra takaróba bujt szeméje: öblőshangu, dologtalan dámák és izlés-telenül öltözött gyanus gavallérok mulattak egymással. Pfüj! beleszedültem a bűzbe, mely megtöltötte a levegőt és párásan szállt a gázlángok felé. És eszembe jutott a régi gazdám, az elegáns, szép legény, aki az Andrassy-uton szürösötte mindennap az uzsona-kávéját, ahol pompás, ezerlángu csillárok égtek rezegve, finoman a világoskék menyeczetéről, mint a legszbb, a legharmónikusabb májusi estén a csillagok. S a kis márványasztalok körül szép, illatos aszonyok csevegtek, mosolyogtak és kacérkodtak a férfiakkal.

Milyen más volt itt, a füstös lebuja, ahol a nők rikítóan kárminosra festették az ajkukat s a szemöldöküket feketére. Csupa durvaság, csupa abszint, csupa egyértelmű, szemérmellen beszéd!

A lányok közül néhányan a gazdámba is belekötöttek s az egyik — egy csontos, fekete-szemű sápadt leány — odaállt mellé és hosz-

Ezeknek ellentétékép, szomorú precedens alkott a Dke a dunántúli közművelődési egyesület, mely a dunántúlon lenne hivatva védeni a magyarságot. Ez az egyesület, Apponyi Albert is konstata ez tegnap Szegeden mondott beszédében, csőd előtt áll. Hiányoznak nála a hatályos működés előfeltételei; a nemzetiségi vidék, a közvetlenség.

Ha már a nemzetiségi kérdést tettük meg a közművelődési egyesületek működési programjává, szóvá kell itt tennünk egy olyan dolgot, mely ennek a kérdésnek a megoldásával elválaszthatlanul összefügg. A gyakorlati élet napról-napra bebizonyította, hogy a nemzetiségi kérdést ott, a hol nemzetiségek nincsenek, megérteni nem tudják. Ha tisztába akarunk jönni a nemzetiségi kérdés fogalmával, meg kell ismernünk a nemzetiségeket. Ismernünk kell óhajait, céljait. Ki kell lesnünk harcmodorukat, ki kell kutatnunk gyöngéiket és meg kell találnunk az Achilles-sarkukat. Ezek nélkül a közművelődési egyesületek megalakítása csupa erőfelesítés.

Nagyon sok tájékozatlanságot tapasztaltunk a nemzeti kérdés fogalmát illetőleg az ország legelső testületében, a képviselőházban. Legjobb politikusaink között akadnak olyanok is, akik ferde szempontból itélik meg a nemzetiségi kérdést és van egy kitűnő írónk, aki megható naivitással nyilatkozott meg a nemzetiségi kérdésről. Rákosi Viktor az „Elnémult harangok” című regényében tett tanúságot arról, hogy a nemzetiségi kérdést nem ismeri. A milyen hatalmas, gyönyörű irodalmi alkotás ez a regény, olyan felületes a nemzetiségi kérdés tárgyalásában.

Szinmagyar vidékről a nemzetiségi kérdést helyesen megítélni, annál kevésbé rendezni nem lehet. Szegedről, a fajmagyaroknak ebből a fészkekből se az alldeutsch, se az oláh, se a délvidéki szerb kérdést megoldani nem lehet.

Ismételjük, hogy mi a Temesvár és Szeged között kitört rivalitásban minden tartózkodás nélkül, legőszintébb meggyőződésünknek adhatunk kifejezést, mert bennünket a két város között felmerült, és eddig még elintézetlen affér nem érdekel. Legfőbb szemrehányást tehetünk ma-

gunknak, a román kérdésben nem tettük és most sem tesszük meg azt, amit tennünk kellene. El kell azonban itélnünk a Dmke tegnapi közgyűlésén tanusított azon modort, melylyel ez az egyesület, ahelyett, hogy Temesvár város közreműködését tapintatosan megnyerte volna, még élére állította a dolgot.

Elvitázhatlan és több más dologban is megnyilatkozott már Szegednek az a bizonyos hiúsága, melylyel „az ország második városa” címre törekszik. Elvégre az eseményeket mi megakasztani nem tudjuk, és ha Szegedet a viszonyok és a fejlődés tényleg megteszi annak, amire törekszik, az ország második fővárosává, mi ezt szívesen elismerjük. Amíg azonban Szeged városa ezt a címet fontos közérdekek súlyos megsértésével is hajszolja, s annak fontos érdekeket is fölládoz, addig ez ellen kötelesség felszólalni.

Ezekkel talán ártottunk az illúzióknak, de mindenestre kötelesség volt emondani akkor, a mikor egy nagy magyar ügynek és mozgalomnak legkezdetén állunk.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 9.

Az ünnepnap utáni hangulat ma nem igen látszik meg a t. Házban. A szabadelpvűpárt elnöksége tegnap fölkerlte tagjait, hogy ma korán jelenjenek meg. Így aztán elegendő számmal voltak itt kellő időben a képviselők.

Az ülésen az Ugron-párt obstrukciózott. A Kossuth-párt részéről Kubik Béla szólalt föl, de csak röviden, a párt álláspontját jelezve. Az ülés további részén érdekes volt Batthyányi Tivadar gróf beszéde, a ki a volt nemzeti párti disszidensek nevében szólalt föl, s felszólította a „harcosokat”, hogy hagyják abba a céltalan küzdelmet.

A képviselőház ülése december 9-én.

Elnök: Perczel Dezső.

A jegyzőkönyv hitelesítésénél Holló Lajos indítványozza, hogy vegyék be a jegyzőkönyvből, hogy a pártok ülésekre vonatkozó határozat nem szolgálhat precedensül.

Tisza István gróf miniszterelnök: Hozzájárul az indítványhoz.

A Ház is hozzájárul.
Az elnök felolvastatja az indítványkönyvet.
Ugron Gábor: Alkalmat kíván adni arra, hogy a képviselők indítványait megokolhassák.

Várady Károly: Ugyanily értelemben szóval fel.

Tisza István gróf: A Ház saját akaratától függ, hogy mikor okolhatja meg az indítványokat. Nem lehet ezeket az ügyeket napirendre tűzni, míg most szőnyegen levő fontos és sürgős ügyek elintézve nincsenek. (Helyeslés jobbról). Itt most egy meddő vita folyik. (Helyeslés jobbról, zajongás balról). Ezer meg ezer embert érzékenyen sújt az obstrukciók magatartása. (Zajos helyeslés jobbról) akik várják sorsuknak javulását, az ujoncjavaslat megszáveását. Hagyják abba az indokatlan vitát, s akkor mindenféle indítvány sorra kerülhet.

(Az indítványok.)

Báró Kaas Ivor: Utal arra, hogy Irányi minden évben megtette szokásos indítványát a polgári házasságról, megengedték neki. Nem méltányos, hogy most lehetetlenné akarják tenni az indítványozó jogot.

Szederkényi Nándor: Azt tartja, hogy a jegyzőnek kötelessége volna a régi indítványokat bejelenteni. (Zaj jobbfelől) Polemizál a miniszterelnökkel, kifejtve, hogy az ország érdekében folytatják a küzdelmet.

Rosenberg Gyula: Lelkiismeretlenség így szembe szállni a nemzet akaratával. (Nagy zaj balról.)

Lovász Márton: Önök csak hetven-nyolcvan vannak. Hol a nemzet?

Holló Lajos: A nemzet java elbagyta önöket. Hol vannak az Andrássyak? (Nagy zaj. Az elnök csöngöt.)

Szederkényi Nándor: Elvállalja a felelősséget a küzdelemért az egész nemzet előtt.

Lovász Márton: Szükségesnek tartja a házszabályoknak pontos megtartását: az indítványok felolvasását és az indítványok tárgyalására idő kitűzését.

Az elnök: Kifejti, hogy az indítványokat teljesen a házszabályoknak megfelelően kezeli.

Felolvassák ezután az interpellációs könyvet: A többi közt Gabányi a harmadéves katonák hazabocsátása érdekében és a pótartalékosok beívása ügyében akar interpellálni.

Az elnök: Előterjeszti, hogy fél három órakor térjenek rá az interpellációra.

Gabányi és Madarász József: Nagyon későnek találják ezt az időt.

A Ház az elnök indítványát fogadja el. Ezzel rátérnek a napirendre, az ujoncvita folytatására.

(Az ujonvita.)

Kubik Béla szólal fel elsőnek: Nem fogadja el a javaslatot, mert osztrák szellemű tisztikarnak nem ad ujoncot. Felolvas egy okmányt, mely szerint honvédtiszteknek németül kell okmányokat aláírniuk. Miskolcon pedig megtör-

szan, kitartóan nézett az arcába, a gazdám azonban kedvetlen volt és hátat fordított neki. Általában mindig kedvetlen, mindig szomorú s együttlétünk alatt még nem láttam egy csöpöt vidámnak. Azt mondja a szürke porköpeny mely velem egy szegen függ, megosztva az éjszakák magányosságát, hogy nem mindig volt ilyen bus. Négy hét előtt még mosolygott az arca s a szeméi csillogtak, ha hazajött a hivatalból. De otthon asszony várta s a kis ablakon melyet most fátyolossá tesz a por, aranyos vidám arc kandikált le az utcára s forró csókos ajkák fogadák már a küszöbön.

Akkor még kávéházba se járt, a fülledt kis szobát ibolyaszálak illata töltötte meg s szerelmes, fojtott suttogás.

És halkán mesélte tovább a rokkant vén köpeny, hogy egy erős szomorú éjszakán mindez véget ért. Egy indulatos, sirástól és fenyegetőzéstől hangos nagy családi jelenetben, mely után a c-ókos száju asszony magára kapta a kabátját, tollas kalapját s erősen becsapta az ajtót kirohant az utcára. A porköpeny korlátolt lévén, sehogyse tudta eltalálni az okot, emlegett ugyan holmi selyem alsót, amelyen valódi csipkek és drága szallagok pompáztak, amit nem a napidíjes ur vett a feleségének, meg valami gyémánt függőket, amelynek az eredetét sehogyse akarta bevallani az urának a szép szőke asszony.

Es hát bizony én se értem a dolgot; érdeemes egy cifra selemrongy, meg egy pár csillogó kő miatt? . . .

Hogyan irjam le ezt a napot, ezt a csuf és szégyenletes napot, ami ma virradt ránk?

Mindenekelőtt azon kezdem, hogy a gazdám teljesen megváltozott tegnap óta; egész nap fűtyöl, sovány ujjai vígan szántják a papírt s — ami ezelőtt sohase történt vele — két hibát is ejtett az írásban és beesett arcán állandóan ott ül a mosoly.

Mindennek oka — az asszony! Az asszony, aki tegnap jött haza s szőke fejével, csilingelő bajával, mindent fölforgatott. Ez a képmutató bűbajos boszorkány az este rontott be hozzánk, a csendes, szomorú kis szobába egyenesen az ura nyakába borult:

— Edes drága kis csacsím! Csak téged szeretlek, téged, téged!

Egy hónap előtt kellett volna így beszélni, de úgy tett, mintha csak most kérdezték volna s gazdám magához szoritotta szőke, bűnbánó fejét s egy pillanatig lélekzet nélkül ölekeztek. Én megijedtem és mámorosan kutattam az illatot, ami selymes kajából, ruhájából áradt felém. Olyan ismerős volt ez az illat; a New-Moon-Hay átható lehellete. S olyan ismerős volt

a puha, fohér, kis kéz is, ahogy szórakozottan babrált rajtam, hosszukás ujjával.

Igen, igen, ő volt az, tisztán ismerem. A ragyogó, szerelmes kis cünder, aki bűbajos délutánokat töltött az én dölceg, titkár gazdám-mal ama ház intim, homályos szeparájában. A ki oly édesen hajtolta rám pislogó arcát olykor s olyan izzókat tudott sóhajtani.

Es lassankint eszembe jutott, hogy a „csacsím” szót is hallottam már tőle, persze más-képpen! odahajolva a lovagja füléhez, csufolódva és egy kicsit szánakozón, így:

— Ha sejténé otthon — az én csacsím!

A csacsím! . . . ezen aztán mind a ketten nevettek.

S engem elfut a düh erre az aljasságra, szeretném ledobni hóféhér kezét s beleordítani a megcsalt férje fülébe:

— Ne higgy neki, hiszen ez mind csak komédia, hazugság!

De a gazdám az ő szomjas ajkával egyre csókolja az asszonyt, a kezét, a nyakát, meg az izgató selymes, buja haját. Vértelen arca ki pírul, a szeméi olyanok lesznek, mint egy-egy lángragyult, fényes parázs. S olyan boldognak látszik szegény, hogy lám, nem merem megzavarni! . . .

tént, hogy Silvinyi ezredes megtiltotta a magyar tiszteknek, hogy magyarul beszéljenek. És az ilyen tisztek magyar nemességet kapnak.

Kubik ezzel be is fejezte rövid felszólalását, melyet csak azért tett, hogy jelét adja hogy a függetlenségi párt letette ugyan a rend kívüli fegyvereket, de a rendes küzdelemben résztvesz.

Utána gróf *Batthyányi* Tivadar szólalt fel: a volt nemzeti párti díszidensek egyike.

Batthyányi Tivadar gróf: Saját egyéni nézetét mondja el, — semmiféle pártköteleket nem ismerve — gróf Tisza István programjával szemben. Az obstrukciót elítéli, de Tisza házszabályellenes viselkedése, mely egyúttal az alkotmány súlyos megsértése volt, kilépésre kényszerítették a szót a szabadelvűp riből. Nagy eltérést lát Széllnek és Tiszának házszabálymagyarazata közt s ez utóbbi nagy aggodalmakat kelt benne. Üdvözlí Kossuthot és elvtársait, hogy a kibontakozás útját keresik, mert az ország súlyos helyzete rászorult erre. A választási reformot az obstrukció vívmányának vallja és nagyon örül neki. Minden katonai vívmányt az obstrukció eredményének tünteti fel: nem helyes eljárás Kossuthtól, mert a törvényeknek nem felel meg. Hiszen köztudomású, hogy a nemzeti párt volt az első, ki a mozgalmat megindította. Meg van győződve róla, hogy ha Tisza és a többsége a kilences bizottság határozatát egyhangulag tette volna magáévá, akkor ma már nem lenne obstrukció. Sorra veszi ezután az új kormány programjának egyes pontjait és a fizetésrendezésről szólva, kifogásolja, hogy ezt el akarják halasztani.

(Szó a küzdőköz.)

Batthyányi Tivadar beszéde végén arra a kérdésre tért át, hogy lesz-e béke. Szerinte erre nincs más mód, minthogy egyezkedni kell a küzdő ellenzékkel mint a hogy a leszerelőkkel megtették. Kéri az ellenzék, hogy elégedjék meg a magyar nyelv érvényesítésének előkészítésével. Azt belátja, hogy az ellenzék nem kezdeményezheti az egyezkedést s hogy ezt a lépést a miniszterelnöknek is bajos megtenni. Szólo ennél fogva várja a Messiaszt, aki összehozza a szemben levő feleket.

Elnök tíz perc szünetet rendel.

Szünet után

Kovács Pál néppárti beszél a javaslat ellen.

(Interpellációk.)

Három interpelláció következett ezután.

Gabányi Miklós a három éves katonák szabadságolása és a póttartalékosok behívása ügyében interpellálta a honvédelmi minisztert,

Csernoch János a Morva folyó szabályozása dolgában a földmívelési minisztert,

Okolicsányi László az Olaszországgal kötendő kereskedelmi szerződés és az 1899. évi XXX. törvények kikijátszása dolgában a miniszterelnököt.

Mind a három interpellációt kiadták a szakminisztereknek s három óra után véget ért az ülés.

TÁVIRATOK

Egy miniszter balesete.

Berlin, dec. 9. A *Localenzeiger* jelenti Pátervárról: *Pleske* miniszter, a ki két hónap előtt loval megvadulván, kiesett kocsijából, súlyos hátgerincsérülést szenvedett. A miniszter állapota az utóbbi időben nagyon rosszra fordult és tegnap operálni kellett, mely a *csontthártya* gyuladást észlelte. A miniszternek nagy fájdalmak vannak.

Szociálisták az egyház ellen

Páris, dec. 9. A *Havas-ügynökség* jelenti Lyonból: Az idén, úgy mint minden évben, megtartott Mária szeplőtlen fogantatása napján tartott katolikus ünnepek alkalmából 3000 szociálista tüntetett az ünnepies kivilágítás ellen és a Notre Dame de Courvière új kápolnához vonultak, a melynek ablakait bezúzták. Több verekedés keletkezett, miközben néhányan megsebesültek. Egy zelyemkereskedőt egy tüntető lörszurással sebesített meg. Állapota reménytelen.

A tartalékosokat behívják.

(A hadügyminiszter rendelete.)

Arad, december 9.

Bécsből érkezik a jelentés arról, hogy a hadügyminiszter kiadta azt a régóta félve várt rendeletet, amelylyel a január elsején szabadsággolandó harmadéves katonák helyett a póttartalékosok, illetőleg tartalékosok 1904-ben fegyvergyakorlatra köteles legifjabb korosztályának behívását rendeli el. A nevezetes rendeletet, amely az egész magyar társadalomban bizonyára riadalmat fog kelteni, ez a bécsi távirat közli:

A közös hadügyminiszterium 1903. december 7-én a következő rendeletet adta ki: A magyar korona országából egészen, vagy részben kiegészülő csapatok és intézeteknél az év végével beálló részleges legénységváltás mindenestre, tekintet nélkül a tartalékba való áthelyezésre vonatkozólag normális módon végrehajtandó előmunkálatokra, már ez idő szerint némely előkészítő intézkedést igényel, mire nézve következők rendeltetnek el:

1. A megszállott területen és déli Dalmáciában elhelyezett gyalogsági, lovasági, hegyi- és vartüzérségi csapatok és osztályok az előirt tényleges létszámban december 1-vel fennálló hiányokat az év végéig az 1901/2. sorozási évfolyamok esetleg az 1903. évfolyam legénységéből fedezi, még pedig az illető csapattestnek monarchia belsejében elhelyezett osztályaitól. A 12., 38. és 63. gyalogezredeknek az esetleg szükséges kiegészítés, miként ez a 63. számú gyalogezred tekintetében már az 1903. október 24. iki rendelettel meghagyott, az 5. illetőleg 4. és 12. hadtestparancsnokságok által utalendő át a területeken kiegészítésre illetékes és ott elhelyezett gyalogezredékből.

2. A monarchia belsejében elhelyezett csapatokhoz és intézetekhez 1904-ben fegyvergyakorlatra köteles legénység január 4-re 28. napi fegyvergyakorlatra — az oda és visszautazás beszámításával — hivandó be. Amennyiben azonban a görögkeleti vallású legénység hivatik be, a behívás január 11-re és csupán 21 napra a következőleg korlátozott terjedelemben történik. Még pedig: a) lovasságnál, a zekereszcsapatnál és a méntelepénél, továbbá a tábori tüzérségnél, a lovas ütegosztályok legénysége és az összes többi osztályok hajtótüzérei tekintetében a csapat (osztály) parancsnokok jónak látása szerint az 1903. december 1-én az előirt tényleges létszámban fennálló hiányok erejéig, amennyiben e hiányok fedezése már január hó folyamán szükségesnek látszik; b) az összes többi csapatoknál és intézeteknél, kivéve a vasúti és távíró ezredet, abban a terjedelemben, amint a szabadságolásra soron levő legénység beszámítása után fennmaradó tényleges létszám a normális szolgálatra (őrszolgálat, műhelyszolgálat) január hó folyamán nem volna elegendő.

E behívások terjedelme azért a helyi viszonyoktól függ és ezeknek megfelelőleg az illető hadtestparancsnokságok, esetleg ezeknek utasításaihoz képest a katonai állomásparancsnokságok által állapítandó meg minden egyes csapattestre és intézetre vonatkozólag. Emellett figyelmet kell fordítani az 1. pont értelmében nyújtandó kiegészítésre és a csapatosztályokon kívül állandóan kirendelt, vagy kiegészítő célokra átengedett, szabadságolásra soron levő legénységre. A fegyvergyakorlatra első sorban az 1904. évi legifjabb, fegyvergyakorlatra köteles sorozási évfolyamtól kezdve oly póttartalékosok hivandók be, akik sorszámuk szerint, mint számfeleltiek, vagy kevésbbé alkalmasak kerültek a póttartalékba. Ahol ily póttartalékosok nincsenek, vagy nincsenek kellő számban, a tartalékos legénység is behivandó.

A magyar királyi lötenyészti intézetek katonai osztályai a fegyvergyakorlatra kötelesek behívása tekintetében a katonai felügyelőséghez fordulnak, amely a szükségletet közvetlenül annál a vonatosztálynál szerzi be, melynek tartalékába az illető katonai osztályok legénysége áthelyeztetik. Az eszerint a méntelepék részére behivandó legénység fegyvergyakorlatának tartamára a katonai felügyelőség által megjelölendő katonai osztályokhoz lesznek szolgálattételre beosztandók. A vonatosztályok törzskönyvi állományában ezen emberek beszámítása után még fennmaradó 1904. évre fegy-

vergyakorlatra kötelesek száma a közös hadügyminiszteriumnak a vonatosztályok által december végéig közvetlenül bejelentendő.

A vonatosztályok által saját létszámhiányainak fedezésére nem hivandó be a legénység, mely a méneskarból került ki. A tüzérségi szertárokhoz fegyvergyakorlatra köteles és a mesterséghez értő póttartalékosok, vagy tartalékosok a dandárparancsnokság rendeletéhez képest ama tüzérdandár állományából osztandók be, melynek kerületében ezek az intézetek vannak. Minden fegyvergyakorlatba behívott legénység beszámítandó az előirt tényleges létszámba, melyet semmi esetre sem kell túlhaladni.

A tüzérlaktanya — a vásártéren.

(Vita a közgyűlésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 9.

A tüzérlaktanya helye foglalkoztatta ma a város közgyűlését. Hosszantartó, zajos vitatkozást keltett a kérdés, vajjon a vásártérre vagy a libás-dűlőre építsék a kaszárnyát. Végre is szótöbbséggel a vásártér mellett döntött a közgyűlés. Az ügy letárgyalása oly sok időt foglalt le, hogy a tárgysorozatnak csupán harmadik pontjáig tudtak eljutni, s a közgyűlés folytatását holnapra halasztották.

Varjassy Lajos gazdasági tanácsnok terjesztette elő az ügyet. Ismertette a két tervet (melyek mindenképp részletesen írtunk már), majd előadta a tanácsnok a közlekedésügyi bizottság véleménye alapján meghozott javaslatát, mely szerint előnyösebb, ha a város tulajdonát képező vásártérre, mint a részben kisajátítást igénylő libás-dűlőre építik a laktanyát. A közlekedésügyi bizottság eme véleményét a többség alkotta, míg a kisebbség a libás-dűlő mellett foglalt állást.

(A vásártéri terv ellen.)

Boros Vida szólott legelőször a kérdéshez, hogy a közlekedésügyi bizottság-kisebbségének álláspontját indokolja. Kijelenti, hogy az a drágább telek, a melyet olcsóbbnak mondanak: a vásártér. Hogy a vásártér mellett foglaltak állást, azért történt, mert a libás-dűlőben körülbelül 200.000 koronányi kisajátítás látszott szükségesnek. Utána járt a dolgnak, s tudja, hogy a kisajátítás csupán 140.000 koronát igényel, melyhez hozzászámítva a még szükséges városi területet, 161.000 koronába kerül a telek. Ezzel szemben, ha a belváros határára lévő vásártéren építik fel a kaszárnyát, 360.000 korona értékű telket adnak oda. De, eltekintve attól, hogy ez a telek a drágább, más szempontból is helytelen a laktanyának a vásártérre való helyezése. A vásártér természetes forgalmi központ, s elgondolui is képtelenség, hogy ennek a gócpontnak közepébe építsék a tüzérlaktanyát. Ott vannak a rendezési tervek, melyek szerint a laktanyát minden oldalról első rangú forgalmi utak veszik körül; ugyan szépen fog ez festeni, ha a négy front közül háromra istálló falak és ablakok fognak maradni. Képtelenség a város belső részébe hatszáz ló számára való istálló telepet elhelyezni, melylyel egész városrészek fejlődésének útját állják. A közgyűlés talán nem is láthatja tisztán a kérdésnek a jövőre kiterjedő horderejét, nem ismerheti behatóan a terveket, s nem szerezhették meggyőződést arról, hogy a kisajátítás 200.000 korona helyett 140.000 koronába kerül, ezért indítványozza, hogy halasszák el a döntést a jövő közgyűlésre.

Avarfy Géza: A vásártéri terv ellen szól a külvárosok érdekében is. Miért nem építik a kaszárnyát a Vágóhid-utcának a városból kivezető végéhez. Ott igen alkalmas hely volna számára. Vagy építsék az Erzsébetváros más része vagy Sarkad-külváros közelébe. A külvá-

rosok ugyanis arról panaszkodnak, hogy mostoha gyermekei a városnak. Segítsenek rajtuk, emeljék forgalmukat ily módon.

Edvi-Ilés László: Mikor először szóba került a kaszárnyaépítés terve a közgyűlésen, azt mondta, ne menjen bele a város. Ha azonban már elhatározták az építést, aláveti magát a határozatnak; de nem megy bele abba, hogy a város még nagyobb hibát kövessen el, mely meg fogja magát bosszulni. Nagyon veszedelmes lehet ez a megoldás, melylyel utját állják a város fejlődésének. Utal a gyakran előforduló esetekre, hogy közalkotások részére nem tud a város helyet adni. A lakosság szaporodására is gondolni kell, s helyet hagyni a terjeszkedésre. A mellett van, hogy a döntést ne hamarkodja el a közgyűlés, hanem hátszása el.

Steiner Jakab: Az ő álláspontjának kifejtése — ugymond — nehéz ilyen szónoklatok után. (Derűtség.) A kaszárnyának a vásártérre való beékelése az egészségügy ellen van. Példákat említi a fővárosból, hol a kaszárnyákat sorra kihelyezik. Pénzügyi haszna a kaszárnyának semmiképen nincs; de ha már építeni kell, ne építsék a vásártérre.

Deutsch Bernát szól a laktanyának a vásártérre való építése ellen. (Eláll — kiáltások elnyomják hangját.)

Domonkos Lajos hasonlóképen a vásártéri terv ellen van.

(A tanács javaslata mellett.)

Varjassy Arpád a tanács javaslatát pártolja. Semmiféle egészségügyi veszélyt nem lát abban, ha a kaszárnya a vásártérre kerül. Helytelen dolog a város szétszórása s már ezért is ellenzi, hogy a libás-dűlön építsék fel a laktanyát.

Varjassy Lajos tanácsnok: Nem látja a kérdést olyan komplikáltnak, hogy ma ne lehetne eldönteni. A forgalmat a kaszárnya a vásártéren nem akadályozza, mert a vásárok a tér bekerített, fennmaradó helyén folynak, ha pedig nagyobb területre lenne szükség, úgy a teret ki lehet terjeszteni az élővíz csatornáig. Egészségügyi szempontból sem veszedelmes, ha ide helyezik a kaszárnyát, s a város fejlődésének sem állja útját. A kaszárnya, nem hogy elválasztaná a városrészeket egymástól, hanem a majd körülötte emelkedő épületekkel együtt összekapcsolja azokat. Nem helyes a város szétszórása szempontjából sem, ha a laktanyát kifelé építik, hiszen a nagy területen fekvő város világítása és rendőri felügyelet ugyanis sokba kerül.

Boros Vida: Ismételten hangsúlyozza a vásártéri tervnek káros hatását a város fejlődése és az egészségügy szempontjából. Újból a közgyűlés figyelmébe ajánlja, amit előbb a kisajátításról mondott. Biztos tudomása van arról, hogy a kisajátítást a tervezetnél olcsóbban meg lehet csinálni. Járjanak utána s meggyőződhetnek róla. Már ezért is ajánlja a döntés elhalasztását. Fejtetejére állított dolgot csinálunk itt Aradon, midőn egy kaszárnyát a belváros közepébe akarunk telepíteni, holott egyebütt, holott másutt a város fejlődésével a belterületbe jutott ipartelepeket és kaszárnyákat drága pénzen kisajátítják.

(Zajos jelenetek.)

Steiner Jakab állt fel ezután és szólni akar.

Nagy zaj támad a teremben, s mindenfelől felhangzik:

— Szavazzunk!

Urbán Iván főispán: Miután kellő számú aláírással ellátva, írásban kéri a vita befejezését, elrendeli a szavazást a felett, hogy a vitát folytassák-e vagy nem.

Steiner Jakab: Én még hozzá akarok szólni.

— Szavazzunk! — kiáltják óriási zslvajt keltve.

Urbán Iván elrendeli a vita folytatását illető szavazást.

A közgyűlés a vita berekesztését határozza el.

Steiner Jakab újból beszélni kezd.

Urbán Iván: Most már csak az beszélhet, aki a szavazást megelőzőleg szólásra jelentkezett s ilyen nincs senki.

Steiner Jakab: Hát Boros Vida miért beszélhetett kétszer?

Urbán Iván: Mert ő indítványozó volt.

Steiner Jakab: Én pedig pártoltam az ő indítványát. (Derűtség.)

(Két szavazás.)

Végre csend lett, s a közgyűlés előbb **Boros Vida** halasztó indítványa felett szavazott. *Otvenhat szóval harmincegy ellen elhatározta a közgyűlés, hogy a kérdésben ma dönt.*

Urbán Iván főispán: Mielőtt a laktanya helyét illetőleg a szavazást elrendelné, mint elnök, néhány szót szól a kérdéshez. Az a nézete, hogy az ilyen ügyet nem leszavazással, hanem egymás meggyőzésével kell elintézni. A vita azért merült fel, mert a városnak nincs rendezési terve. Kívánatos volna, éppen ebből az ügyből kifolyólag is, hogy ilyen tervet készítsenek.

Varjassy Lajos: A közlekedésügyi bizottságban legutóbb már hangsúlyozták a városrendezési terv szükséges voltát. Ezt az ügyet azonban kellőleg előkészítve ohajtja a közgyűlés elé hozni.

Müller Károly és több tag írásban névszerinti szavazással kéri a laktanya helyének eldöntését.

A főispán elrendeli a névszerinti szavazást.

A tanács javaslata mellett hatvanketten, elvene harminchárman szavaztak. Ezzel a közgyűlés a laktanyának a vásártéren való felépítését határozta el. **Avarfy Géza** indítványa e határozattal elesett.

TANÜGY.

A gyermekfoglalkoztató megnyitása.

— A Kossuth-utcai iskolában. —

Arad, december 9.

Uj, érdekes intézménnyel szaporodott Arad: a Kossuth-utcai iskola kebelében egy „gyermekfoglalkoztató telep” létesült az ottani tanítótestület kezdeményezésére s a város támogatásával.

A telep célja, hogy mindazon gyermekek, kiknek szülei napi elfoglaltságuk miatt távol vannak az otthonról, napközben otthon találjanak a iskola falai közt, szülei helyett tanítók felügyelete alatt. E célból a gyermekek, akik erre önként jelentkeznek, a délelőtti tanítás után külön teremben, az e célra berendezett munkaterembe összegyűlnek és egy tanító felügyelete alatt a délutáni tanítás megkezdéséig maradnak. Ezen idő alatt kézügyesítő gyakorlatokkal, háziiparral foglalkoznak. Jelenleg már szalmafonárral, a nagyobbak és ügyesebbek fafaragással és egyszerűbb asztalos munkák (fogas, keretek, tartók stb.) készítésével töltik ezen óráikat. Déliben ugyanott a munkateremben fogyasztják el a magukkal hozott szerény ebédet. A délutáni tanítás után ismét az est beálltáig dolgoznak, illetőleg szórakoznak meséléssel, szavalással, énekléssel.

Ennek a „foglalkoztató-telepnek” lesz holnap Aradváros iskolaszékének, hatóságának jelenlétében a hivatalos megnyitása, melyen minden érdeklődőt szívesen lát az igazgatóság. Uj dolog ez az egész országban. Csak Budapes-

ten szerveztek már hasonló napközi otthoni iskolák mellett, de ezek is még a kezdet nehézségeivel küzdenek. A jövőben azonban egy fontos tanügyi kérdés lesz ez otthonok megteremtése, ami különben a fentiekből is könnyen megérthető.

A gyermekek ugyanis, különösen a szegényebb osztályhoz tartozók, nemcsak otthonot találnak, hanem a különféle munkák végzésével közügyességük is fejlődik.

Németországban épen ez okból állítanak fel ilyen „segédiskolákat”, hogy azon tanuló, ki az iskolát elhagyva, valami mesterségre lép, már egy bizonyos ügyességgel rendelkezzék.

De minálunk még szociális szempontból is fontos helyet kell foglalni ez ügynek, amennyiben a gyermekek ugyszólván egész nap tanítók felügyelete alatt vannak, s így a nevelés terén is fontos kérdés lesz a jövőben, a mennyiben különösen a magára hagyott gyermekek ily módon lesznek megóva az elzüléstől.

Fordulat a kisenevi pörben.

(A lemondott védők.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 9.

A kisenevi nagy zsidómészáriás pörének tárgyalásán, a melyet egész Európában nagy érdeklődéssel kísér, tegnap a tárgyalás harmadik hetében szenzációs fordulat történt.

Nyolc védő, akik az ugynevezett „fiatal ügyvédek frakciójához” tartoztak, s kezdettől fogva azon az állásponton voltak, hogy a vádlottak ártatlanok, mert ők csak akarat nélküli eszközök voltak a rendőrség kezében, a tárgyalás megszakítását indítványozták, s egyben azt kérték, hogy helyezték vád alá a tömeges megszállás értelmi szerzőit, **Lewenthal** báró kormányzót, **Beckmann** tábornokot, **Krusevan** szerkesztőt s a rendőrség vezetőit is, mert ők a tulajdonképpeni okai a nagy bűnnek.

A bíróság ezt az indítványt elutasította, mire a nyolc védő tisztségéről lemondott. Kijelentették, hogy a tárgyalás abban a formájában nem egyéb, mint komédia, mely csak arra alkalmas, hogy a rendőrség bűneit leplelje.

Hír szerint a törvényszék már most bírósági hivatalnokokat fog kirendeelni védőknek. Híre jár azonban, hogy a napokban a vád képviselői teszik magukévá az elvetett indítványt s úgy fognak eljárni, mint a védők.

A tárgyaláson eddig hatvankilenc tanut hallgattak ki, nagyjából lemeszárolt zsidók rokonait. Nincs toll, amely leírhatná vallomásaik borzalmasságát. Egy **Bazanovits** nevű zsidó elmondta, hogy szemeláttára ütötték agyva tizenöt éves gimnazista fiát.

— Könyörögtem a gyilkosoknak, hogy előbb engemet öljenek meg, nehogy végignézzem fiam halálát. De ők arcomba nevettek és felrugtak.

A tanuk egy másik csoportját képezi a kisenevi rendőrség, mely a népet tisztán izgatta a zsidók ellen, s mikor a megszállás kitűzött napja elérkezett, a rendőrség megtiltotta a zsidóknak, hogy az utcára menjenek, csak azért, hogy a tömeg külön-külön végezhesen velük lakásaikban.

A tanuk külön csoportjához tartozik a kisenevi intelligencia, a mely azt vallja, hogy négy év előtt a nép s a zsidók jó egyetértésben éltek egymás mellett, csak **Kruschewan**nak **Bessarabnets** nevű lapja, mely féktelenül izgattott a zsidók ellen, bontotta meg a barátságot.

Szánalmas benyomást kelt **Beckmann**nak, a kisenevi katonaság tábornokának vallomása,

aki katonáival nem akarta megakadályozni a borzalmas vérenyűzést.

— Mért nem használta a katonaság fegyvert a zendülők ellen? — kérdezte az elnök.

— Mert nem volt erre utasításom.

— De hiszen később megkapta az utasítást.

— Akkor már nem volt szükség a katonaság közbelépésére, mert a tömeg az első felhívásra széjjel oszlott.

— Mért nem tett tábornok ur más kísérletet a rend helyreállítására?

A tábornok hallgat.

— Tudja a tábornok ur azon tisztok neveit, akik kacagva szemlélték a rablásokat és gyilkolásokat?

— Már elfelejtettem a neveiket.

A tárgyalás eltarthat még két hónapig is.

A D. M. K. E. megalakulása.

(Aradiak Szegeden.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 9.

Az ország legújabb kultúregyesülete, a *Delvidék Magyar Közművelődési Egyesület* kedden nagy ünnepségek között tartotta Szegeden alakuló közgyűlését. A város e napra zászlódszót öltött. A délvidék vármegyéi és városai küldöttségek által képviseltté magukat, a melyek tagjai nagyjából díszmagyarban jelentek meg. A közgyűlést a városházán tartották meg, a hová tíz órakor érkezett meg *Apponyi Albert* több képviselővel; őt, valamint az utána érkező *Herczeg Ferencet* eljenzéssel fogadták. Az alakuló közgyűlést *László Gyula* kir. tanácsos nyitotta meg, míg az egyesület céljait és az előkészítés történeti részét *Kern Lajos* kir. közjegyző ismertette. Az alapszabályok elfogadása után a tisztújítást tartották meg.

Elnökké *Rónay Jenőt* választották meg, a ki rövid beszéddel köszönte meg a kitüntetést; alelnökké *Herczeg Ferencet*, társelnökké: *László Gyulát* és dr. *Kern Lajost*. Tiszteletbeli elnökök lettek gróf *Apponyi Albert*, *Császka György* kalocsai érsek, *Dessewffy Sándor*, *Várady Árpád*, *Németh József*, *Melnár Viktor*, *Kállay Albert*, *Urbán Iván*, *Rákosi Jenő*, *Falk Miksa*, dr. *Lázár György* Fehér Ipoly, *Zákó Milán*, *Latinovics Pál*, *Meskó Sándor*, *Delimanics Lajos*, *Pogány Károly* és *Csathó Zsigmond*.

Ezután *Apponyi Albert* gróf állott fel szólásra és hosszabb beszéddel megköszönte a tiszteletbeli elnökök nevében a megválasztást. Főtáskarrá *Gallowich Jenőt*, tiskárnak *Szeesó Vilmost*, jogtanácsossá dr. *Pistor Egont*, főpénztárossá *Kerner Pált*, ellenőrnek, *Madár Mórt*, főkönyvvezetőknek *Erőssy Dénest* és *Szilber Dezsőt* választották meg. A hölgybizottság elnöke *Gerliczy Ferenc* báróné lett. Tagoknak megválasztották: *Fabinyi Ferencet* és *Polgár Lászlónét*. Azután megalakították az albizottságokat, az igazgatóságot és a választmányt. Az igazgatóságnak 150 és a választmányának 300 tagja van. *Steiner Ferenc* képviselő a választás után azt indítványozza, hogy a jövő évi közgyűlést Temesváron tartásák meg. Az elnök azt válaszolja, hogy míg Temesvár hivatalosan nem hívja meg az egyesületet, erről szó sem lehet. A jövő évi közgyűlés színhelyéről egy rendkívüli gyűlésnek kell határoznia. Délben kétszáz terítékű disztrakoma volt.

Az igazgatóság tagjai közé beválasztották Aradról *Csák Cirjék* rendfőnököt, *Dálnoki Nagy Lajos* alispánt, *Institoris Kálmán* polgármestert, *Salacz Gyula* országgyűlési képviselőt, *Varjassy Árpád* kir. tanfelügyelőt, *Vásárhelyi László* orsz. képviselőt, *Wittmann János* orsz.

képviselőt, továbbá a vidékről *Farkas József* makói polgármestert, *Návay Lajos* dr. eszék-megyei alispánt, *Purgly László* tornyai nagybirtokost. Egy kis felületesség esett meg az igazgatóság névsora összeállításánál: Aradról mint az ügyvédi kamara elnökét *Péterffy Antal* dr. ügyvédet választották az igazgatóságba.

Az alakuló közgyűlésen, ugyszintén a lakomán Aradról részt vettek: *Vásárhelyi László*, *Boros Iván* tb. főjegyző, *Sorbán János* főispáni titkár, *Csák Cirjék* rendfőnök, *Schröder Béla* szerkesztő és *Lachne Hugó*.

Kereskedők gyűlése.

(Egy aradi cég jubileuma. — Az ingyenes állás-közvetítés. — A kereskedők takaré- és hitelszövetkezete. — Adomány a kereskedők körének. — A kötelező kereskedő testületek. — A vasárnapi munkaszünet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 9.

Több érdekes, fontos tárgya volt az *Aradi Kereskedők Köre* választmányi ülésének, a melyet tegnap este *Tedeschi Viktor* elnöklésével tartott.

A gyűlés elején *Tedeschi* elnök megemlékezett arról, hogy a kör a *Weisz Mór* és fia céget, abból az alkalomból, hogy fenállásának huszonötödik évét betöltötte, — bár ez alkalmat semminő ünnepiességgel nem kötötték össze, — átiratban üdvözölte, a mit a cégigen meglehangu levélben köszönt meg. — *Keppich Zsigmond*, a helyeszközlő osztály igazgatója jelentette, hogy az osztályhoz a legutóbbi három hónapban 135 üresedésben levő állást jelentettek be; az osztály 79 kereskedelmi alkalmazottnak juttatott állást. A választmány az ingyenes állás-közvetítésnek egyre növekedő forgalmáról örövendetesen vett tudomást. — A vigalmi bizottság a szombati társas összejövetelekről és a Központi Szálló nagytermében tartandó *Szilveszterest* előkészületeivel tett jelentést.

Ezután a kör az alakulóban levő *Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezetének* tervével foglalkozott. A szervező bizottság jelentése nyomán örömmel vették tudomásul, hogy a szövetkezet eddig jegyzett törzsbetétei 1500 körül vannak, a miről e hó 19 én, a mikor az átírási évek beérkeznek, fognak határozott tudomást szerezni. A választmány elhatározta, hogy a takaré- és hitelszövetkezetnek ingyen helyiséget enged át, ennek fűtéséről és világításáról gondoskodik és a hitelszövetkezet működését, miután az első sorban kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak anyagi érdekeit lesz hivatva előmozdítani, minden lehető módon előmozdítja és támogatja.

Eljenzéssel fogadták *Pölzl Miksa* aradi kávéház-tulajdonos levelét, a melyben az tudatja, hogy a kör céljai iránt való lelkességétől és tagjai iránt való rokonszenveitől áthatva, a *Vasárnapi Ujság*, a *Hét*, az *Ország-Világ*, az *Illustration*, a *Leipziger Illustrirte Zeitung*. 1885-től 1903-ig terjedő évfolyamait, bekötve, összesen 82 nagy kötetet, az Aradi Kereskedők Körének adományozza. A választmány az értékes könyvadományért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s elhatározta, hogy annak a könyvtárban külön szekrényt készített *Pölzl Miksa* adománya fölirattal.

A *Budapesti kis és középkereskedők társulata* átiratára elhatározták, hogy ismét fölíratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez, a kereskedők kötelező társulása érdekében.

A vasárnapi munkaszünet ügye is napirenden volt. A biharmegyei és nagyvárad kereskedők társulata a kereskedelmi minisztertől a munkaszüneti rendeletnek oly értelmű módosítását, hogy a vidéki fűszerkereskedők — a

kereskedelmi alkalmazottak munkájának igénybe vétele nélkül — üzleteiket déli 12 óráig tartassák nyitva. A választmány kimondta, hogy ezt a fölíratot, miután az abban kért módosítás csak visszaélésekre adna alkalmat, egyáltalán nem pártolja s a munkaszünet ügyében való állásfoglalással vár, a míg a Magyar Kereskedelmi Csarnok megkeresésére, a kereskedelmi miniszter az összes érdekelt szaktestületeket véleménynyilvánításra fogja felhívni.

Kisebb ügyek és megkeresések után *harminc új tagot* vettek föl s *Weinberger János* pénztárosnak, a firdőjegyek eladása körül való fáradozásáért, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Titok, vigjáték. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Roland mester, opera. (Páros bérlet.)
Szombat: Sötétség, színmű. (Páratlan bérlet.)

Az aradi vonós-négyes.

— Az első kamara-zeneestély. —

Arad, december 9.

A zene híveinek ünnepi estéje volt kedden. Az aradi vonós-négyes tartotta első kamara-zeneestélyét, mely az idei ciklusnak nagyszerű bevezetése volt. A Központi-szálló nagytermében folyt le a hangverseny, melynek kiválóan értékes voltához méltóan nagy közönsége volt.

A vonós-négyes ismert tagjai: *Unger Mór*, *Sperber Frigyes* és *Müttermüller József*, kiknek Arad zeneéletében kiváló nevük van. Hozzájuk csatlakozott szíveségből *Leitner Kálmán*, ki a második hegedűn játszott, s a társaság magas színvonalát el tudta érni.

Hajdu „Pacsirta négyes”-e és Grig „G-moll vonós négyes”-e volt a kvartett műsorán. Mind a két számban tökéletes összjátékkal, előkelő zenei érzéssel játszottak. A művek szépségének teljes kihasználása, a finomságok érvényre juttatása nagy sikert eredményeztek. A közönség meleg elismeréssel adózott a kitünő hegedűsöknek.

* A Tavasz. December havának színházi eseménye a *Roland mester* premiéréje után a *Tavasz* bemutatója lesz. Strauss operettje nemcsak a bécsi, hanem az összes német színpadokon és Budapesten is olyan karriert csinált, amely a *Drótostaton* kívül eddig operettnek alig adatott meg. A *Tavasz* a jövő hét műsorán szerepel, a próbák naponként folynak belőle s kiállításán lázasan doloznak. A jelezzetek tizenkét varrónő készíti a színház szabóműhelyben *Horváth* írszathatáros felügyelete alatt. Rendkívül bájosak lesznek azok a kosztümök, amelyekben ötvenhat kisleány a *Rózsakodolom* című balettet fogja bemutatni.

* Sötétség. *Ruttkai György* társadalmi színműve a *Sötétség* szombaton kerül bemutatásra a szerző jelenlétében, aki nem más, mint az irodalmi álnév mögé húzódó *Rothausser Miksa*, a „Pester Lloyd” híres kritikusa. A *Sötétség* határozott irodalmi bűsű darab, amely ezenfelül kiváló színszerűségével hat. A szombati premér iránt nagy az érdeklődés.

* Az Aranyhíd. *Zilahy Gyula* színgazgató megszerezte előadásra a Vigszínház legutóbb

bemutatott szenzációs újdonságát, az *Aranyhidat* is. A Vigszinházban estéről-estére zsúfolt nézőtér előtt adják a bohózatot, melynek hatása meghaladja a *Csodagyermekét*. A darab aradi bemutatóját már legközelebbre tervezik.

* „Hüségesség mind a sirig“ a címe annak a díszes és szép kötetnek, melynek Gaál Mózes elmeséli az ifjúságnak Mikes Kelemen szomorú élete történetét. A forma, a melyben ezt teszi, nem szokatlan ugyan, de minden esetre a legnehezebbek egyike. Magát a nagy bujdosót szökeleteltatja meg: az egész könyv olyan, mintha maga Mikes írta volna, s éppen ezért a közvetlenség megkapó erejével hat. Alkalmazható írői talentum, mint a Gaál Mózesé, aligha is akadna volna erre a szép, hazafias és művészi, de nehéz vállalkozásra. Erdélyi ember ő is, mint Mikes volt, s abban a külön országban nevelkedve, a melynek a levegője más zamatu, a társadalma és tradíciója egészen mások, mint a miénk, kitűnően eltalálta azt a hangot, a melyen, róla alkotott képzetünk szerint, Mikes Kelemen megzólalt volna, ha csakugyan valóban lakozik rá, hogy megírja a tulajdon élete folyását. Kevés ifjúsági írónk van, a ki oly komolyan fogja föl hivatását, mint Gaál Mózes, de még neki is kevés oly könyv van, mint ez, a melyet hol csüggedő szívvel, hol repeső reménnyel olvasunk, — a szerint, a mint a bujdosó fejedlem napja is kelőben van, vagy hanyatlani látszik. Szép példa, nagy példa ez a Mikes, a ki „Hüségesség volt mint a sirig“ fejedelmi nagy urához; valóban méltó volt a Gaál tollára, mely emléket állított neki, ércnél maradandóbbat ebben a szép könyvben, a melyet, ha ki egyszer elolvás, bizonyára soha se felejt el. A tíz íves kötetet, Goró Lajos rajzaival, a Franklin-Társulat adta ki, s ára füzve 2 k. 50 f., szinnyomatu vászonkötésben 4 k.

* **Uj naptárak.** Egymásután, tömegesen jelennek meg a szebbel szebb naptárak a jövőre, 1904 esztendőre. Az *Ex-lex naptár*, amelyet „Borsszem Jankó“ ad ki, ez idén ugyancsak kitett magáért s amit hirdeti két obstrukciós koronaért 365 napra való kacagtató, humoros, művészien illusztrált adomákat, kisebb elbeszéléseket ad a mulatni vágyó publikumnak. A *Révay kalendárium*, legkitűnőbb íróink műveit tartalmazza s ezt a naptárt bárkinek ingyen küldi meg a kiadóhivatal (Budapest VIII. Üllői ut 18.)

mondási szándékát. Utódául *Khuen-Héderváry* Károly grófot emlegetik.

A szabadelvű-párt holnap, csütörtökön este értekezletet tart, hogy az Apponyival kilépett *Szeniványi* Arpád helyére alelnököt válasszon. Az alelnökségre eddig *Dániel* Gábor és *Miklós* Odön neve van kombinációban. A pártértekezletet a kijelölt bizottság ülése előzi meg. Ezt a bizottságot ki kell egészíteni előzőleg, mert néhány tagja szintén kilépett Apponyival.

(*Hieronymi* az önálló vámterületről.) A képviselőház közgazdasági bizottsága ma tárgyalta az olasz borvám-szerződés ügyében benyújtott törvényjavaslatot. Az 1899. évi XXX. törvénycikk ugyanis megtiltja, hogy az új autonóm vámtarifa megállapítása előtt idegen államokkal új kereskedelmi szerződéseket kössenek. Az obstrukció miatt az új vámtarifa nem volt megalkotható, s közben felmondatták az Olaszországgal való szerződés. Hogy tehát Olaszországgal vámháboruba ne kerüljünk, kérte a kormány a felhatalmazást, hogy Olaszországgal tárgyalásokat folytasson.

A javaslatot *Rosenberg* Gyula ismertette.

Krasznay Ferenc politikai okokból ellenzi a törvényjavaslatot és határozati javaslatot nyújt be az önálló vámterület létesítése iránt.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter hosszabb beszédben kijelenti, hogy a *Krasznay* által felhozott okok egyáltalán nem indokolják az önálló vámterület létesítését. Az önálló vámterület csak a kisiparnak szolgálna előnyére, a mezőgazdaságnak azonban kiszámíthatatlan károkat okozna. Olaszországgal nem lehetünk vámháboruban, ép az országnak fejlettebb ipara miatt. Az országnak egyedül fejlett ipara a fémipar. Igen sok lokomotívot és vaggont szállítunk Olaszországba, a mely tekintetben egyedül megbízható piacunk. Szerbiában és Romániában a pénzügyi viszonyok folytán ez nem áll annyira. Azután kijelenti, hogy eszébe sincs a borvám-klauszult fenntartani. Kijelentheti a kormány nevében, hogy előtte a szőlőtermelés érdeke el-őso:ban mérvado és irányadó.

Ezután hosszú vita keletkezett; felszóltak: *Krasznay*, *Nagy* Ferenc, s végül a bizottság a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

(*Körber* bukása.) Prágából táviratozzák: A prágai *Narodny Listy* állítólag biztos forrásból arról értesült, hogy az osztrák kormányban legközelebb nagy változások állanak be. Maga a miniszterelnök, *Körber* is távozik, s még karácsony előtt be fogja adni lemondását.

A prágai lap a lemondás okait nem írja meg, de könnyen meglehet, hogy ez a lemondás annak a konfliktusnak az eredménye, a mely a magyar vezényszó joga fölött a magyar és az osztrák miniszterelnök között támadt, s a melyben *Tisza* István gróf erélyesen utasította vissza *Körber*nek beavatkozását a magyar ügyekbe. Már akkor mondták, hogy *Körber* menni fog, csupán gyors távozásával nem akarják a hangulatot még jobban kiélesíteni. A prágai lap híréből most kitetszik, hogy a két ellentétbe jutott kormányelnök közül — nem *Tisza* István volt, a kinek távoznia kellett.

Interpellációk a közgyűlésen.

(A város címere az agrárpalotán. — Az árvaház ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 9.

Elmultak azok az idők, a mikor a főispáni megnyitó után mindjárt szépen rátértek a napirendre. Mostanában mindig megelőzi egy-két interpelláció, vagy válasz, a mely persze ritkán marad vita nélkül. A mai közgyűlésen két interpellációval foglalkoztak a napirend előtt. Az egyikre a polgármester most adott feleletet, a másikat most tették meg.

Institoris Kálmán polgármester arra az interpellációra válaszolt, a melyet a múlt havi közgyűlésen *Mülek* Lajos dr. tett, kifogásolva, hogy az aradvármegyei gazdasági egyesület az általa emelt épületre minden engedély nélkül a város címerét festtette. A polgármester elsőben fölemlítette, hogy Arad városa még 1870-ben alapító tagjai közé lépett a gazdasági egyesületnek; azután fölhozta, hogy az egyesület alapszabályainak 2. és 3. szakasza szerint — a mely alapszabályok kormányhatósági jóváhagyást nyertek, pecsétjében *Arad város és Arad vármegye egyesített címerét* használja. Ennek alapján használta az épületen is az egyesület a város címerét. Az épület tervén, amelyet annak idején a városhoz benyújtottak, a címer pajza is van rajzolva, de az egyesített címer nincs: tehát a város előzetesen nem intézkedhetett. Azt hiszi, hogy miután a gazdasági egyesület nemcsak a vármegyére, hanem Arad városára és kiterjeszti működését, a melynek sok közhasznú oldala van, ne tegyenek tovább lépést a dologban.

— Helyes — mondta néhány városaty.

Nem helyes, — patant föl *Mülek* Lajos.

— A mi viszálység, az nem helyes. Az alapszabályokban benn lehet, hogy a gazdasági egyesület, akár az uralkodók, Arad város és Arad vármegye címerét egyesítette, s a miniszter megengedhette, hogy az egyesület ezt pecsétjén használhassa, de hogy egy házon is ezt használják, az nem következik a miniszter jóváhagyásából. A városra nem lehet közömbös, hogy a mi címerünk alatt oly célokra gyűjtsék a tagokat és a pénzt, a melyekkel mi talán nem értünk egyet. Nem veszi tudomásul a polgármester választát. Ha az egyesület a címébe fölvenné, vagy az fölvette volna „aradvárosi“ jelzöt, akkor megérteni tudná. De így, hogy egy házra, a mely bérház, a mely jövedelmet hoz és nem is kulturális célokat szolgál, minden szó nélkül a város címerét lehessen szegezni: ahhoz nem adhatja beleegyezését. Kéri, hogy ez ügyet a jövő közgyűlés sorrendjére tűzzék ki.

Urbán Iván főispán elismeri, hogy a gazdasági egyesületnek előzetesen a városhoz kellett volna fordulni, hogy a címer használatát engedje meg, s a város bizonyára nem is tagadta volna meg azt; de most, hogy nem történt, talán úgy oldanak meg a kérdést, hogy a gazdasági egyesület utólag intézzen az iránt valamilyes beadványt a városhoz. (Helyeslés.)

Mülek Lajos dr.: Nekem is ez az intencióm. Azért kérem, hogy az ügyet a jövő közgyűlés napirendjére tűzzük. Az már az ő dolguk, hogy mikép fogják ezt korrigálni.

— Tehát — kérdezte a főispán — tudomásul méltóztatnak venni a polgármester felvilágosítását?

— Szavazzunk! — kiáltották közbe.

A főispán el is rendelte a szavazást. A polgármester választát tudomásul vette 43 nem vette tudomásul 33 törvényhatósági bizottsági tag. A többség tehát a tudomásvétel mellett határozott.

esetben megrövidül a Ház karácsonyi szünete.

Hir szerint december 20-a után, a mikor a delegáció ülései véget érnek, újra összehívják a képviselőházat. Azt hiszik, hogy az ujoncvita nem tart tovább *Szilveszternél*; állítólag már a legközelebbi napokban erre nézve bizonyos tárgyalások indulnának meg a harcoló ellenzékkel.

(*Podmaniczky* lemond.) Képviselői körökben ma erősen terjedt a hír, hogy *Podmaniczky* Frigyes báró öreg korára való tekintetből lemond a szabadelvű párt elnökségéről. *Podmaniczky* báró még *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnöksége idején a szabadelvű párt egy konferenciáján bejelentette lemondását, de akkor a párt kérelmére kijelentette, hogy egyelőre megtartja az elnöki tisztet. Most, a mai hírek szerint, megmásíthatatlanul bejelenti le-

MülekJelentette, hogy a dolgot nem hagyja annyiban, hanem felelőse.

Nagy Sándor dr.: Az árvaházi botrány ügyében szólal föl, a melyet már az iskolaszék ülésén is szóvá tett. Közös érdek, hogy ezt a dolgot tisztázzassuk. A szocialisták gyűlésén egy szónok, a kinek szavában nincs okunk kételkedni, mindaddig, a míg az ellenkezőjéről meg nem győződünk . . .

— Van! — Dehogy nincs! — O hó! — kiáltottak közbe többen . . .

— . . . A míg az ellenkezőről meg nem győződünk — ismételte Nagy Sándor dr. — senki szavában nincs okunk kételkedni. Olyan vádak hangoztak el az árvaház igazgatója és vezetője ellen, hogy ép ez intézetben, a mely a humanizmus szolgálatára lett alapítva, a gyermekeket kinozzák, nyomorgatják.

Simay István: Nem áll!

Nagy Sándor dr.: Lehetnek egyesek, akik abban a konzervatív álláspontban gyökereznek meg, hogy mihelyt valamin hallanak, mindjárt rámondják, lehetetlen, ilyet nem képzelhetünk el. Különb dolgokat láttunk már. Ne zárkózunk tehát el az ügy tisztázása elől. A polgármester helyesen járt el, a mikor megindította a fegyelmi vizsgálatot, de szóló kijelenti a közgyűlés előtt, hogy fegyelmi eljárástól nem vár eredményeket. Nem szubjektív okokból, mert bizik a polgármester és a tisztii főügyész igazságszeretében, hanem objektív okokból. A fegyelmi eljárásnak nincsenek meg azok a kényszerítő okai, a melyek az igazság tisztázását lehetővé tennék. Kiss Ferenc szocialista, a ki a gyűlésen a vádak emelte, már kijelentette, hogy ő csakis a büntető bíróság előtt hajlandó válaszolni. Tehát, miután csakis a bíróság állapíthat megnyugtató eredményt, azt indítványozza: utasítsa a közgyűlés az árvaház igazgatóját, hogy az elévülési határidőn, azaz három hónapon belül indítson büntető eljárást a vádak hangoztatója ellen, s a rágalmazási perben engedje meg a valódiság bizonyítását. Azért se várhatjuk meg a fegyelmi eljárás végét, mert akkor büntetőjogi szempontból elévülne a dolog. (Általános helyeslés.)

Institoris Kálmán polgármester azonnal válaszolt. A fegyelmi vizsgálatról, miután az befejezve nincs, nem nyilatkozhatik. Az árvaház igazgatója azonban az iskolaszéki ülés után való napon megjelent nála, és maga kérte, hogy büntető eljárást tessen folytatni. O megadta ahhoz az engedélyt.

A polgármester választást így az interpelláló, mint a közgyűlés tudomásul vette.

A közgyűlésen Urban Iván főispán elnöklésével jelen voltak: Institoris Kálmán polgármester, Vajassy Lajos polgármesterhelyettes, Kadas Kálmán főjegyző, Lócs Rezső tanácsnok, Sarlot Domokos főkapitány, Reicher Károly főügyész, Vannay Gyula aljegyző, Simay István, Kneffel Lajos, Deutsch Bernát, Kiss Ferenc, Bing Vilmos, Barabás Béla, Frint Lajos, Gebhart István, Steiner Jakab, Péterffy Antal, Bozsik György, Barcza István, Müller Károly, Szalay Antal, Andrényi Károly, Bolyos József, Fényes Kálmán, Nesnera Aladár, Neuman Dániel, Reicher Ferenc, Mülek Lajos dr., Eles Armin, Don Konstantin, Dobró Pál, Ottenberg Tivadár, Glück Károly, Lukácsy Lajos, Tagányi István, Edvi-Iliás László, Berán Antal, Hermann Gyula, Edelmüller József, Goldschmidt Miksa, Virágh Lajos, Boros Vidá, Robitsek Agost, Révész Adolf, Tedeschi Viktor, Dániel Kálmán, Bund Henrik, Marsch Gyula, Avarffy Géza, Magyar Ferenc, Domány József, Kohn S. N., Mandl Vilmos, Probszt Mihály, Vas Mátyás, Nagy Sándor dr., Madarász Antal, Rosenberg Miksa dr., Marek Samu, Müller Gyula, Steinhart Mór dr., Szalai Arnold dr., Weisz Dávid, Kronstein Vilmos, Abrai Lajos, Vas Gusztáv, Mayer Miksa, Nagy Lajos, Tisch Mór dr., Grossmann Jakab dr., Wadowszky Gusztáv, Lusztig Armin, Fényes Dezső, Mittner József, Mihalik József, Opre Péter dr., Reinhart Gyula, Reinhart Kálmán, Remetey Károly, Ring Géza, Rozsnyay József dr., Rieger

Imre, Szabó Károly, Szathmáry János, Solymos József, Tenner Lajos, Vizer Lajos, Wallfisch Armin, Zikó János, Kilényi János, Csiky Károly, Joó Béla, Posgay Lajos, Urbányi Béla, Angel István dr., Szondy Géza, Zachariás Géza.

Följelentés egy cigányprimás ellen

(A Kóczé Antal előlege.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 9.

A Népszínház cigányversenye híressé tette a barna ivedék néhány emberét, közöttük különösen Kóczé Antal cigányprimást. Akár a színházak a divatos primadonna után, úgy versengtek a budapesti kávéházak érte. Mert hát divatos lett Kóczé a cigányverseny révén és ezt az értékét ki akarták használni. Ha itt megkezdte a muzsikálást, a konkurrens kávéház rögtön a legcsábítóbb ajánlatokkal kísérgette. Nagy összegeket reszkiroztak a kávéházak, csak hogy azt hirdethessék: „Itt és itt . . . Kóczé Antal, az összes cigányprimások nagymestere hangversenyez.“

Ennek a versengésnek révén most Kóczé, a nagymester kerül bajba. Büntető följelentést tett ellene. A följelentésről a következőket írja fővárosi tudósítónk:

A fővárosi rendőrség feltűnést keltő nyomozást fejezett be. A király-kávéház tulajdonosa ugyanis följelentést tett a rendőrségen Kóczé Antal cigányprimás ellen, aki a Népszínház pályázatán kitüntetéssel vett részt. Kóczé ugyanis 1904. áprilistól szerződött a kávéházba arra, hogy minden este hangversenyez a zenekarával. Kóczé 5000 koronát vett át a kávéháztól letétbe, azzal a feltétellel, hogy abból naponta 50 koronát elvehet. Egy napon azután a cigányprimás ott hagyta a kávéházat és magával vitte az 5000 koronát is.

A följelentés folytán Marinovich Jenő rendőrfogalmazó megindította a nyomozást és kihallgatta Kóczét, aki beismerte, hogy az 5000 koronát csakugyan felvette, de azzal védekezik, hogy az összeg előleg volt. A rendőrség ennek dacára is nem szüntette meg a nyomozást hanem az iratokat áttette az ügyészséghez indítványtétel végett.

Véres színházi botrányok.

(Tüntető pártok. — Gyilkosság a földszinten.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 9.

Két színház nagyszabású botrányáról veszünk hírt. Egy-belga színházban ellenséges pártok rendeztek valóságos csatát. Oroszországban pedig egy katonatiszt előadás közben meggyilkolt egy hölgyet. A két eset részletei a következők:

Brüsszelből táviratozzák: Az izeni Moliere-színházban óriási botrányt rendeztek ma este a klerikálisok és szociáldemokraták. A botrányra egy antiklerikális darab előadása adott okot, melynek „Azok az urak“ a címe.

Alig kezdődött meg az előadás, a klerikálisok részéről fütyülés, lábdobogás hangozott fel. A tüntetésbe beleszóltak a szociáldemokraták is, kik a klerikálisokat le akarták inteni. Ezek azonban nem engedtek, mire megkezdődött az összeütközés. Botokkal, széklábbakkal támadtak egymásra. A földszinten és karzaton egyaránt folyt a harc, melynek eredménye csakhamar számos véres fej, összelört borda lett. Később revolver-lövések szóltak bele a háborúba.

A rendőrség nehezen tudta a küzdőket szétválasztani és az utcára szorítani. Az összeütközésnek sok súlyos sebesültje van, kiket a kórházba szállítottak. A nézőtér berendezése,

padok, csillárok összelörték, a kárpitokat leszakították; olyan a színház belseje, mintha valami irtózatos földrengés pusztított volna benne.

Pétervár a másik színházi vérengzés színhelye. A Panejev színházban véres merénylet történt. Egy vigjáték második felvonása közben, amikor az egész nézőtér hangos volt a hahótától, a földszinten lövés dördült el s az első padok egyikében egy fiatal nő vértől elborítva, holtan terült el. A mellette ülő tengerésziszt lőtte agyon és még azután is fenyegetőzve hadonászott revolverével. Csak nagy nehezen sikerült a gyilkos tiszttől kicsavarni a fegyvert, sőt magát kituszkolni a színházból. A közönségen nagy rémület vett erőt és a függönnyt lebozsátották. A mint azután a merénylet tisztet kivették és a véres holtestet eltávolították, a közönség egy része lassan-lassan távozni készült. A maradni akarók nagy lármát csaptak.

— Leülni! Fel a függönnyel! kiáltották s a botrány addig tartott, a míg a rendező a színpadról meg nem nyugtatta a publikumot, hogy a lefizetett pénztári díjakat a pénztárnál viszszaadják.

A dédesi választás.

(öt szótöbbség.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 9.

Rendkívül izgatott, küzdelmes választás után jutott újra a mandátumához Serényi Béla gróf, az új kereskedelmi államtitkár. A reggeltől estig tartó szavazás során a szavazások száma csaknem egyenlő volt, s végül csupán öt főnyi többség hozta meg az államtitkár javára a győzelmet. Az érdekes választásról a következő tudósítást vesszük:

A borsodmegyei Dédesen, gróf Serényi Bélának kereskedelmi államtitkárrá történt kinevezése következtében ma volt az új választás. — Az államtitkárral szemben dr. Hebrony József miskolci ügyvéd lépett föl, függetlenségi program alapján. A választás nyolc órákor, a szavazás pedig kilenckor kezdődött. A választási küzdelem rendkívül heves. A 65. gyalogezred két századát vezényelték a választás színhelyére ezenkívül nagyszámú csendőrt is koncentráltak. A választásra leutaztak: Kubinyi Géza, Werner Gyula, Osztróuczky Géza, Szombathy György és Papp Géza országgyűlési képviselők. A szavazás rendben folyik. Miután Dédes igen messze van Miskolcától, az első távirat. h iradást csak fél egyről jelenti a szavazatok állását. Fél egyig kapott:

Serényi	292
Hebrony	358

szavazatot. A déli szavazat-állás dacára a szabadelvű pártiak remélik Serényi Béla grót győzelmét.

Az éjjeli órákban érkezett távirat jelenti.

A délután során Serényi elérte ellenjelöltjét, sőt el is hagyta. Két órákor ez volt a helyzet.

Serényi	529
Hebrony	461

Ettől fogva a két jelölt szavazatai állandóan közel jártak egymáshoz. Fél háromig:

Serényi	540
Hebrony	508

szavazatig jutott. Három óraker kritikussabb volt a helyzet:

Serényi	579
Hebrony	571

szavazattal. Négy óraker az államtitkár ismét kedvezőbb helyzetbe jutott: neki 655, ellenjelöltjének meg 613 szavazata volt. Öt óraker Serényi 687, Hebrony 668 szavazatot számlált.

A végéhez közeledett a választás, s a küzdelem egyre nagyobb erőfeszítéssel folyt. Hat óraker

Serényinek	730
Hebronyak	690

szavazata volt.

Hét óraker ért véget a választás. Ekkor hirdette ki az elnök az eredményt, a mely szerint

Serényi Béla gróf	923
Hebrony	918

szavazatot kapott, s így öt szótöbbséggel újra Serényi Bélát választotta meg a kerület. Az eredmény kihirdetése csöndben történt. A választáson rendezavarás nem esett.

HIREK.

— **Kétnapos közgyűlés.** A város mai közgyűlésén a sorrendnek csupán négy pontját tárgyalták, mert a tűzérkaszánya helye körül folyó vita esti hat óráig elnyúlt. Ekkor a közgyűlést, melynek további sorrendjében segéd-tiszt-választás is van, csütörtök délutánra halasztották.

— **A román püspökök a kormánynál.** Metianu János érsek-metropolita és Papp I. János aradi román püspök a hazai román püspöki kar nevében tisztelgett tegnap gróf Tisza István miniszterelnöknel és Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél. A főpapok azután látogatást tettek a kormány többi tagjainál.

— **A megyei számvétség- és pénztári tisztviselők beosztása.** A N-d irja: Megbízható helyről értesülünk, hogy újév után a vármegyétől a pénzügyigazgatósághoz áthelyezett összes számvétségi és pénztári tisztviselők megfelelő ranggal és fizetéssel véglegesítve lesznek az állam szolgálatában. Megfelelő ranggal és fizetéssel osztják be őket főként azokra a helyekre, ahol valami üresedés történt. Merült fel egy terv a belügyminiszteriumban arra nézve is, hogy a tisztviselőket visszahelyezzék s hivatalukat visszacsatolják a vármegyékhez, már azért is, mert az államhoz való áthelyezésük a jelen formában semmiképpen sem vált be.

— **Miniszterek üdvözlése.** A város mai közgyűlésének egyik tárgya volt Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi, Hieronymi Károly kereskedelemi miniszter leirata, a melyben miniszterre történt kinevezetésüket tudtják. A közgyűlés a leiratot tudomásul vette és elhatározta, hogy a két minisztert üdvözi.

— **Az új pozsonyi főispán.** Pozsonyból táviratozzák: Bartel Aurél orsz. képviselőt kinevezték Pozsonymegye és Pozsony szab. kir. város főispánjává. Beköltözése a hó 19 én lesz reggel 9 óraker a megyei, 11 óraker a városi rendkívüli közgyűlésen.

— **Az evangélikusok új temploma.** A város mai közgyűlése határozott az aradi ág. ev. egyház ujonnan építendő temploma részére átengedendő terület dolgában. A város és az egyház képviselői megegyeztek abban, hogy a templom két oldalán szabad közlekedési ut legyen a József főherceg ut és az Erzsébet-körút között. A törvény értelmében, miután városi

köztulajdon átengedéséről van szó, névszerinti szavazással döntöttek. A közgyűlésen jelen volt összes törvényhatósági bizottsági tagok — százheten — a telekátengedés mellett szavaztak. A határozat kihirdetése után Frint Lajos az aradi ág. ev. egyházköztség nevében meleg hangon köszönte meg a törvényhatóság e határozatát. Péterfy Antal kérdést intézett a tanácshoz, hogy az egyház milyen időn belül köteles a templomot fölépíteni. Varjassy Lajos tanácsos azt felelte, hogy erre nézve nincs kikötés, mert a tanács csak akkor adja át a telket, a mikor az egyház az építést meg akarja kezdeni.

— **A tisztviselők fizetési pótléka.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A tisztviselők fizetési pótléka ügyében Nessi Pál dr. országgyűlési képviselő magánúton kérdést intézett a miniszterelnökhöz, hogy hajlandó volna-e intézkedni, hogy az állami tisztviselők a pótlékot még karácsony előtt megkapják. Tisza István gróf kijelentette, hogy ámbár a képviselőház mai munkaképtelensége miatt nincs reménye, hogy ily javaslatot a Ház tárgyalhasson, másrészt érzi a felelősséget, mely a kormányt terheli, mégis mindent el fog követni, hogy a tisztviselők lehetőleg karácsony előtt megkapják a nekik megígért fizetési pótlékot.

— **Magyarország a st. louis-i kiállításon.** A minap az a hír merült fel, hogy a kormány szándéka, hogy Magyarország hivatalosan résztvegyen a st. louis-i kiállításon, miért is St. Louisban magyar kiállítási pavillont létesítenek. Ezzel szemben mértékadó helyről a következőkről értesül a Magyar Távirati Iroda: Hieronymi kereskedelemiügyi miniszter foglalkozott Magyarországnak a st. louis-i kiállításon való részvételével, de erre nézve tett előzetes tanulmányok azonban azon eredményre vezettek, hogy a kiállításon való részvétel aránytalanul nagy költséggel járna. Még fontosabb körülmény azonban az, hogy ama nagyiparosok, akiket ez irányban megkérdeztek, az eszme iránt nem nagyon érdeklődtek és egyhangulag kijelentették, hogy a részvétellel járó jelentékeny költségek egyáltalán nem állanak arányban azon eredménnyel, amely a részvételből kivetheti érdekeinkre nézve volna várható. Ilyen körülmények között kénytelen volt a kereskedelmi miniszter lemondani ama tervről, mely csak a külső reprezentálás jellegével bírt volna és még abban az irányban is sok kívánni valót hagyott volna hátra a különben mindenféle kiállítás költségei által súlyosan megterhelt iparosaink magatartása. Különben az iparművészeti egyesület, mely kijelentette, hogy St. Louisban külön kiállítást akar rendezni majolikából, varottasból és egyéb magyar különlegességek-ből, minden irányban részesei lenni fog a kereskedelemiügyi miniszter teljes támogatásában.

— **Házasság.** Tarnói Kostyál Dezső, nyug. cs. és kir. tüzérezrednagy, ifj. gr. Zichy Nándor uradalmi számvézője, tegnap esküdtött örök hűséget Lendvay Sándor, az első magyar általános biztosító társaság volt aradi, jelenleg temesvári vezértitkára leányának, Margit kisasszonynak. Szabó Pál városi tanácsnok, anyakönyvvezető eszközölte a házasságkötést, melynél mint tanúk csejteit Varjassy Árpád kir. tanácsos, aradmegyei kir. tanfelügyelő és számosuj-árméti Dániel Endre, az első magyar általános biztosító-társaság aradi titkára szerepeltek. A délután folyamán Patzner István szentszéki ülnök, gyárvárosi r. kath. plébános adta az egyház áldását a fiatal párra. Az egyházi esküvőn násznagyok voltak: csejteit Varjassy Árpád kir. tanácsos és csicséri Ormos Zsigmond lugosi kir. erdész. Esküvő után nászlikoma volt a menyasszony szüleinek házában.

— **Spencer Herbert meghalt.** Londonból táviratozzák, hogy Spencer Herbert, a híres filozó-

fus tegnap délelőtt 83 éves korában meghalt. Spencer az utóbbi években már sokat szenvedett az agkor gyötrelmeitől, de lelke frissességét megőrizte mindig és mindvégig rajongással hódolt a zenének. Az utolsó napokban már annyira elgyöngült ereje, hogy ágyba kellett feküdnie, ő maga is érezte, hogy nem viheti már sokáig, de maga intézkedett, hogy betegségéről ne hozzanak nyilvánosságra semmit. Ezért orvosi jelentéseket sem adtak ki. Halál-ós ágya mellett egy zongoraművész mindennap játszott egy órán keresztül, de hétfőn már azt sem eresztették be hozzá. A nagy öreg akkor már utolsó küzdelmét vívta a halállal, amely tegnap délelőtt szép csendesen reáborult.

— **Gyilkosság a fővárosban.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Zsuzsikovics Szaniszló borvátországi születésű 31 éves napszámos részegen ment baza az este Márton utca 1. számú lakására. Valahogyan összeveszett a szobagazdájával Lesskó József napszámosmal és annak feleségével Bálint Máriával. A veszekedésnek az lett a vége, hogy a feldühödt házaspár Zsuzsikovicra támadt és alaposan elverték a napszámost. A verésben vegített Varga József napszámos is. Bálint Mária nyújtófával támadt a napszámosra, amit a fején verésre sebesített. Zsuzsikovics ezután lefektült. Reggel nagy megdöbbenéssel vettek észre, hogy Zsuzsikovics meghalt. A rendőrorvos agyrongosolást konstatait. A szerencsétlennek a koponyacsontja is megrepedt, ami valószínűleg a nyújtófától okozott ütés következménye. Zsuzsikovics holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték, a verekedőket pedig a rendőrség letartóztatta.

— **Az aradi ügyvédi kamara választmányja** közzé teszi, hogy dr. Illés László ügyvéd irodáját Körösladányról Gyorokra tette át.

— **Tűz a temesvári gyufagyárban.** Temesvárról táviratozzák, hogy az ottani gyufagyár famunkaosztályában tűz ütött ki, a mely két épületet s több gépet porrá hamvasztott. A kár igen nagy.

— **A Place de Budapest.** Fővárosi tudósítónk írja: Páris városa községtanácsának az elnöke udvarias hangú levelet intézett Halmos János székesfővárosi polgármesterhez, a melyben közli, hogy a Budapesten Páris városáról történt utca elnevezés viszonzásául, a párisi községtanács elrendelte egy párisi térnek Budapestről való elnevezését. A székesfőváros tanácsa azt az előterjesztést teszi a közgyűlés elé, hogy az átiratot köszönettel vegyék tudomásul s ezt levélben adják tudtul Páris város községtanácsának, aztán pedig a levelet tegyék át a közmunkák tanácsához.

— **Letartóztatott sikkasztó.** Nizzában, a mint egy távirat jelenti, letartóztatták Scherker Ede volt magyarországi erdőtisztet, a ki sógor-öccse, a nagybresztovai postamesternő hivatalából tizennégyezer korona összegű kincstári pénzt elsikkasztott.

— **Nagy hajókatasztrófa.** Athén-ből táviratozzák: Az itakai kikötőben két görög hajó összeütközött. Az egyik elsüllyedt s a rajta levő ötven ember a tengerbe fullt.

— **Öngyilkos színésznő.** Egy rózsás arcú, örökké vidám, mosolygó tizenhatéves kis színésznővendék dohta el tegnap magától hirtelen megunt életét. Hevesi (Spitzer) Rózsának hívták a fiatal teremtetést, még csak tizenhat-esztendő volt, de máris egész kalváciáját járta meg a szenvedéseknek. Tizennégy éves korában került fel vidékről a szüleitől Budapestre és beiratkozott a Vigszínház színésziskolájába. Merész remények égették a szép Rózsai lelkét és dicsőségről álmódott a Szondy-utca 78. szám alatti kis szótájában. Ezek a reménysek azonban igen lassan teljesedtek be. Hevesi Rózsit ostromelni kezdték az anyagi gondok és szegényke gyöngye, fiatal volt, hogy megküzd-

jön velük. Annyi pénze sem volt, hogy a Vig-színház tandíját megfizethesse és kénytelen volt kimaradni az iskolából. Ez volt az első nagy tragédia, amelyet átélt. A barátnőinek azt mondta:

— Ezt nem érem túl! Mihez kezdjek?

Ez a szenvedés magában is elégséges egy tizenhatesztendő leánynak, de jött egy másik, sokkal erősebb ellenség. Szerelmes lett. Egy fővárosszerte ismert orvosba bolondult bele, a ki már nem egy bolondos, fiatal leánynak szerzett álmátlan éjjeleket. Rózsi időközben a Magyar Színháznak lett a tagja, ahol mint kezdő, husz forint havi fizetést kapott. A leány vásárnap délelőtt elment az orvoshoz, hogy valamit megbeszéljen vele. A szolga azonban már előre vigyorgott és azt mondta:

— A doktor ur a nagyságának most nincs itthon.

Rózsi nem sokat gondolkodott a dolgok állásában. Hazament, volt a fiókjában egy apró revolver, azzal mellbe lőtte magát. Bejötték a Rókusba, ahol tegnap este meghalt.

— **Leült villamos vasuti ellenőr.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A szent-lőrinci vasuti végállomása közelében ma két ember fejbe vágta *Török* ellenőrt s a táskáját, melyben pénz sejtettek, ellopták. Az ellenőr súlyosan megsebesült. A tetteseket még nem fogták el.

— **Tűz. Talpason,** a mint levelezőnk írja, e hó 7-én *Rob Sándor* kisbirtokos gazdasági udvarán, a hol nagyobb mennyiségű szalma és takarmány asztal volt téli behordva, tűz ütött ki, a mely 400 korona áru takarmányt pusztított el. A kár biztosítva nem volt. A tüzet valószínűleg bosszúból elkövetett gyújtogatás okozta.

— **Egy szegény, családos lóvasuti kalauz** kedden délben egy csomag kész kézimunkát (egy asztalterítő, selyem és csipke) a kocsiiban felejtett. Tisztelettel kéri az utas, a ki ezen csomagot tévedésből a saját csomagjaival együtt vitt el, szíveskedjék ezt a lóvasuttársaság címére visszaküldeni.

— **A kivándorlás ellen.** Három rendbeli körrendeletet adott ki legutóbb a belügyminisztérium a kivándorlások korlátozása tárgyában a törvényhatóságokhoz. Az egyik körrendelet ezt mondja: Egy amerikai vasuttársaság egy körülbelül 300.000 acre-nyi területet (mintegy 270.000 km.) szerzett *Kubában*, melyet betelepíteni szándékozik. Ova inti a miniszter az érdekelteket az oda való kivándorlástól, mert az ottani éghajlati viszonyok nagyon hátrányosak és a kereseti viszonyok kedvezőtlenek. A másik körrendelet szerint egy *T. Schiller* nevű budapesti lakos, ki jelenleg Braamfonteinben (Dél-Afrika) lakik, a johannesburgi bányagazgatósághoz ajánlatot adott be, 30.000 magyar bányamunkás szállítása iránt. A miniszter utasítása alapján nevezett egyén vagy megbízottai ellen a kivándorlási törvény teljes szigorja alkalmazandó. — Hasonló fontossága a harmadik körrendelet, mely ezeket mondja: Az utóbbi időben nagyon gyakran fordul elő, hogy Észak-Amerikában a vas, acél, és textilipar terén a munkabéreket leszállítják és egyes üzemeket bizonytalan időre bezártnak. Miután javulás ezen a téren nem várható, óvakodni kell a kivándorlási ügynökök csábításaitól, mert odaát a legtöbb esetben *nélkülözés és nyomor vár a kivándorlókra* az ígért nagy munkabérek és jólét helyett.

— **A vidékiek érdeklődése** Porter karácsonyi tárlata iránt igen nagy mérvben nyilvánul meg a beérkező rendelések által. Még csak két hét választván el karácsonytól, ajánlatos a szülőknak, hogy bevásárlásaikat ne halasszák az utolsó percre, mert most sokkal kényelmesebben fedezhetik szükségletüket. Most ismét gyönyörű cikkek érkeztek Porter Vilmos Nagy Aruházába; a választék még soha oly gazdag és teljes nem volt. Az árak a végtelékig olcsóknak mondhatók, mert ebbe a hónapba az áruház nagy forgalomra helyezi a főszűlt. Cipő árak, boák, fehérnemű, nyakkendők és egyéb cikkekben szintén meglepő újdonságok érkeztek s ezek is csaknem beszerzési áron adtnak el. Házbaszállítás kora reggeltől késő estig.

— **Legszébb, legizlésebb és legolcsóbb karácsonyi ajándékok** Weinberger Ferenc jóhírű éksze-

részünknél kaphatók. Arad, Központi-szálló épület. Pontos kiszámlát, gyönyörű újdonságok, saját elsőrendű ékszer készítő és javító műhely. Telefon 439.

— **Minden nőnek** tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállításon arany éremmel kitüntetett Balassa féle valódi angol ugorkatej azonnal eltüntet szepiőt, májfoltot és mindennemű tisztátanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataloságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzávaló ugorka szappan 1 kor. 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz ura nál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tábor Gyula gyógyszerárában Pécskai-ut 18 sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— **Hegedűs Gyula** kefe, ecset és pipere különlegességi kereskedése Andrássy tér 15. Hermann-palota. Nagy választék ruha, haj, fog, köröm, gazdasági és háztartási kefékben, fésű és acél áru, szarvasbőr, cocus lábtörölő, cocus szőnyeg, szivacs és fürdő gyékény nagy raktára.

— **Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét** Kun József műtöves és ékszerész üzletére, kinek dusan berendezett saját készítésű ékszer raktára van, ugyancsak a karácsonyi, újévi és nászajándékoknak alkalmas arany-ékszer, óra és disz-ezüst áruk izéles és olcsó árban beszerezhetők Arad, Andrássy-tér 17 Reinhart-palota.

— **Szoba illatok** a legfinomabb minőségekben. 1 üveg 70 fillér Vojtek és Weisz cégnél Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomasára hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Nagydemű vevő közönség** becses figyelmébe ajánljuk *Nádlér Lajos* (Arad, Andrássy-tér 16. sz.) dusan felszerelt női és férfi divatruházat, és különösen karácsonyi nagy különosztályát is, ahol mélyen leszállított, ugyancsak féltárban lehet vásárolni.

— **x— Parmai ibolya-szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcbört finomítja, üditi, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcbörtök is nagy eredménynyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készíti Szabó Béla pipereszappangyáros, Miskolcon. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógy-áru kereskedésében.

SPORT.

+ **Körvadászat.** A *vingai vadász-társaság* december 8-án sikeres körvadászatot rendezett a marosmenti pusztán. Terítékre került 200 darab nyul, 14 fogoly és 1 róka. Ezekon kívül megölték véletlenül egy hajtót is, akit *Bürger Ferenc* zádorlaki jegyző vett pártfogásába s Zádorlak községébe küldött, hogy az orvosi kezelés alá vétessék. A seb persze jelentéktelen.

A választáson résztvevő vendégek a következők:

Hemmen Ferenc ügyvéd (Uj-Arad), Bürger Ferenc jegyző (Zádorlak), Risztics Pál monostori jegyző, Altmann Lajos jegyző (Fönlak), Steyereck János tanár, dohánybevaltó tiszt (Németség), a vingai vadásztársaságnak következő tagjai: Pongrácz Miklós főszolgabíró, Kövér Akos járásbíró, Schäffer József főjegyző, Kiemann Sándor vezérbíró, ifj. Schäffer Vilmos takarékpénztári hiv., Pokorny Péter tanító, Strobl Miksa földbirtokos, Titzer Lajos kereskedő, Neuhold Vilmos pénztári könyvelő, Reimholz György segédjegyző. Vadászat után a pusztai csárdában nagy lakoma volt.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Ügyvéd és Ügynök.** Egy *aradmegyei* ügyvéd panaszával foglalkozott ma a budapesti járásbíró. A tárgyalásról a következőket jelentik: *Bátor Dezső* ügynöknek *Vajda* Jakab

dr. volt az ügyvédje addig, amíg ez a fővárosból *Uj Szé. Annára* költözött. Az ügynök az ügyvéd elköltözéséről csak később szerzett tudomást s visszakérte tőle irományait és okmányait. *Vajda* Jakab dr. ügyvéd ezzel kösett, a mire *Bátor Dezső* többek előtt azt a kijelentést tette, hogy *Vajda* Jakab dr. *megszökött a fővárosból* s ha ő egyszer még találkozik vele az utcán, megfogja botozni. Ezen kijelentés miatt dr. *Vajda* Jakab rágalmazás és becsületsértés vétségel miatt feljelentést tett *Bátor Dezső* ellen. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető járásbírósnál dr. *Farkas Gyula* járásbíró. A tárgyaláson a vádiott beismerete, hogy használta az inkriminált kifejezéseket, de védelmére előadta azt is, hogy dr. *Vajda* sehogysom akarta kiadni neki irományait. A bíró ezen enyhítő körülményre való tekintettel *Breuer Bátor Dezsőt* 2 korona pénzbüntetésre ítélte becsületsértés vétségéért.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Az aradi vonós négyes társaság tegnapi hangversenyén egy csomó fájdalom, középiskolai alsóbb osztályokba járó ifju oly botrányos magaviselettel zavarta az előadást, hogy a hallgatóság nagy részének élvezetét ugyszólván teljesen tönkre tette.

Ezen, a mondhatni minden hasonló alkalmal ismétlődő bajon segíteni lehetne, na:

1. Az intézetek igazgatóságai a 14 éven aluli gyerekeket eltiltanák attól, hogy szülői felügyelet nélkül nyilvános előadásokon megjelenhessenek.

2. A szülők, nehogy gyermekeik közbotrányt okozó nevelétsége rájuk is szegyen hozzon, ezeket felügyelet nélkül nem engednék nyilvános előadásokra.

3. A rendezőség a felügyelet nélkül jelentkező ifjaknak kedvezményes jegyeket nem osztogatna és szigoruan ellenőriztetné azt, hogy az állóhelyekre utalt „tanítványok“ az üresen maradt üőhelyekre ne tolakodjanak.

Egy élvezetében megzavart hallgató.

NAPIREND.

December 10. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Melkiades. — Protestáns naptár: Melkiades. — Görög-keleti naptár (november 27.): Per. Jakab. — A nap két 7 óra 22 perckor, nyugszik 3 óra 52 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1—2 óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége mellett Szeesterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, sok helyütt csapadék.

December 13. Az aradi kaszinó-egylet rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órakor. — Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálja.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* ávirati tudósítása. —

Budapest december 9

Délkelet. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv javult. Nyugodt irányzat mellett 37,000 métermázsza került forgalomba, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonanelemek változatlanok. Időjárás boros.

Északkelet. Berlin ¼ olcsóbb.

Zárás 12 órakor:

Buza 1904. áprillisa	7.69 — 7.70
Buza 1904. októberre	7.58 — 7.60
Rozs 1904. áprillisa	6.58 — 6.59
Zab 1904. áprillisa	5.48 — 5.49
Tengeri 1903. májusra	5.14 — 5.15
Repce 1904. augusztusra	11.70 — 11.80

Zárás 6 órakor:

Buza 1904. áprillisa	7.69 — 7.70
Buza 1904. októberre	7.58 — 7.60
Rozs 1904. áprillisa	6.57 — 6.58
Zab 1904. áprillisa	5.48 — 5.49
Tengeri 1904. májusra	5.14 — 5.15
Repce 1904. augusztusra	11.70 — 11.80

* Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Biztos állás!!!

Dr. Vaszkó György és Gilányi János Vezérkönyv az általános műveltség terjesztésére című munka az, melynek segélyével bárki, egyedül minden más könyv nélkül képes arra, hogy rövid idő alatt a polgári 4 osztályából **sikeresen** tehessen vizsgálatot. Mindazoknak tehát, kik a minősültséget elnyerni óhajtják, melyre a kvalifikációra való előrehaladásban szükségük van, vagy maguknak biztos jövőt kívánnak szerezni, ajánljuk azonnali megvételre a

„Vezérkönyvet,”

melynek segélyével biztosan célt érhetnek.

Ára 8 korona. — Vidékre bérmentve.

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Városi és megyei telefon szám: 517.

A helyben december hó folyamán megnyíló egyéves önkéntességre előkészítő tanfolyamra szívesből jelentkezések elfogadtnak.

A tanfolyam esti órákban lesz, és ez a magán hivatalnokoknak különösen előnyös.

Tankönyvjegyzék ezen tanfolyamra cégünk birtokában van.

A könyvek állandóan raktáron vannak.

REGÉNY-CSARNOK

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irta: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

(17)

(Folytatás.)

Nem emlékszik már rá a signora? Nem tudná többé, hogy megfelezték egy gránátalmát?

A signorina nem hallgatott rá.

— Mi történt tegnap négy órakor? — kérdezte feszülten.

— Akkor kaptam Istentől a parancsot, hogy hozzád utazzam, — szölt Giannita.

A másik bámulva nézett rá.

— Jöjj velem! — szölt szinte aggódva, hogy az inas meghallhatja, amit Giannita mondani akar.

S előre sietve áthaladt több szobán. Aztán olyan gyorsan fordult Giannita felé, hogy ez megijedt.

— Mondd meg azonnal! — szölt. — Ne klozz, hadd halljam azonnal!

Eppen olyan nagy volt, mint Giannita, de különbben egy cseppet sem hasonlított hozzá. A termete finomabb volt, ur. hölgyé, de azért vadabbnak s szilajabbnak látszott, mint a falusi leány. Az érzéseit le lehetett olvasni az arcáról. Eppenséggel nem iparkodott titokban tartani a gondolatait.

Giannita annyira elbámult a hevességén, hogy nem is tudott azonnal felelni.

Micaela erre kétségbeesetten emelte kezeit az ég felé s ajakáról ömleni kezdett a szó. Azt mondta, hogy tudta, hogy Giannita Istentől kapott parancsot, hogy új szerencsétlenségről hozzon hírt. Isten gyűlöli ezt a Palmeri palotát s őt magát is, ezt tudja jól!

Giannita összecsapta a kezeit: Isten gyűlölné Micaelát? Ellenkezően!

— Igen, igen, — szölt signorina Palmeri.

— Ugy van!

S mintha félt volna attól a hírtől, melyet Giannita fog tudtára adni, tovább beszélt. Nem engedte szóhoz jutni a komaasszonyát, untalan félbeszakította. Ugy látszott, hogy mindaz, ami az utóbbi napokban történt vele, annyira megijesztette, hogy uralkodni sem tudott többé magán.

Értse meg Giannita, mondta, hogy Istennek gyűlölnie kell őt. Hiszen rettenetes dolgot követett el. Elhagyta, elárulta az apját! Tudja Giannita, hogy mit mond a negyedik parancsot? Aztán saját magát szakította félbe új, heves kérdéssel. Miért nem mondja meg Giannita, amit tudatni akar vele? Hisz úgy senki sem várhat mást, csak rosszat! Készen van mindepre!

De a szegény Giannita csak mégsem jutott szóhoz, amint beszélni akar, Micaela újra megijedt s félbeszakította. Elmondta neki családja történetét, mintegy megakarva indítani a leányt, hogy ne legyen nagyon szigorú hozzá.

Ne higye Giannita, hogy azért érzi magát szerencsétlenségnek, mert nincs többé saját fogat, páholya a színházban, szép ruhái, szolgálószemélyzete s olyan lakása, amivel birnia kellene. Az sem a baja, hogy nincs barátja, nem tudja, hol keressen menedéket. Még az sem a legnagyobb szerencsétlenség, hogy úgy szegényli magát, hogy a szeméit is alig meri felnyitni.

Van még valami, ami borzasztóbb mindennél.

Leült s egy pillanatra elhallgatott, fájdalommal s félelmében ide-oda bolongatva a testével. De mikor Giannita beszélni akart, megint csak félbeszakította.

Giannita el sem tudja gondolni, hogy mennyire szereti ő az apját. Hisz mindig úgy járta, úgy tartotta, fényben, pompában, mint valami hercegkisasszonyt.

O pedig sohasem tett semmit az apjáért, csak engedte, hogy az kigondoljon a számára újabb fényűzést, újabb mulatságokat. Nem áldozat ő tőle, hogy eddig, nem ment férjhez, mert sohasem szeretett az apján kívül senkit mást s a maguk háza pompásabb, mint akárki másé.

Hanem az apja egyszer így szölt hozzá:

— El akarnak fogni. Azt a hírt terjesztik az emberek, hogy loptam; pedig nem igaz!

S Micaela elhitte ezt neki s iparkodott el rejteni a karabinierek elől. S hiába keresték Cataniában, hiába az Etnán, hiába egész Sziciliában.

Hanem mikor a rendőrség nem találta meg cavaliere Palmerit, a nép azt kezdte mondogatni:

— Nagy ur s a többi nagy ur segít rajta, különbben már rég megtalálták volna.

S erre a cataniai prefektus felment a signorinához. Micaela mosolyogva fogadta s a prefektus is olyan arccal állított be, mintha rózsákról s a szép időkről akarna beszélgetni. Hanem egyszer csak azt mondta:

— Legyen szives megnézni ezt a papírt, signorina. Legyen szives olvassa el ezt a kis levélkét! S lessz szives az aláírásra is ügyelni?

S Micaela elolvasta, S mit látott? Az apja nem volt ártatlan. Az apja elvette mások pénzét.

S mikor a prefektus elment, odasietett az apjához:

— Bűnös vagy! — szölt hozzá. — Tehetsz, amit akarsz, de én nem segíthetek rajtad többé.

Ah, hiszen maga sem tudta, hogy mit mond. Mindig olyan nagyon büszke volt s nem tudta elviselni, hogy a nevére szégyen foltsa essék. Egy pillanatra szinte azt kívánta, hogy az apja inkább halt volna meg, semhogy ez megtörténjék. Talán meg is mondta ezt neki. Nem is tudja jól, hogy mi mindent mondott.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— December 8. —

Központi szálloda. Urbán Adolf kir. tanácsos Budapest. — Goldfinger Samu lakkereskedő Budapest. — Kabdebo Ottó utazó Bécs. — Popper Adolf utazó Bécs. — Kodolányi Antal miniszteri tanácsos Budapest. — Nagy Elek kincstári ispán és családja. — Hermann Henrik utazó Brassó. — Wertheimer Adolf utazó Verbó. — Scheer Zsigmond utazó Bécs. — Kohn Gyula utazó Budapest.

Nemzeti színház.

Bérlet 71. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1903. évi december hó 10-én:

A titok.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Wolff Pierre. Fordította: Fáy J. Béla.

S Z E M É L Y E K:

Juvenel	Békés Gyula.	Marie	Aranyosy J.
Juvenelné	Csigaházi E.	Laugeacné	Pajor Agnes.
Henry, fiuk	Zilahy Gyula.	G. nevie	Szilassy J.
Santenayné	Gazdi A.	A kis Róbert	Ifj. Zilahy Gy.
Trevoux	Marházi M.	Jean, inas	Juhai József.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

NYILTTÉR.*

Kapható: Vojtek és Weisz-nál. 2531

A fűtési idény beálltával ajánlunk

elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszent,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

111

légszesz pirszenet (coaks.)

100 kiló 4 korona — fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett

félnapi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszennél, mint pirszennél

500 kgr. vételnél 25 fillér engedményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszent,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.

Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.

Csomagolás faszén 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Pöstyén

csúsz, köszvény,
teher, ecetsavok
speciális legújabb
gyógyhelye.

Prep.: a fűtőkőszennél

Téli kúra
kényelmesen a fűtőkőszennél

Házi kúra
az iszappal házi orvosi
kezelésben.

Iszap fölérakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kálmán gyógyszerárán, Új Ferenc-utca 11-12.

• Vegyünk •
**Magyar Iparművészeti
 Sorsjegyet!!** **ÁRA I KOR.**

FÖNYEREMÉNY **30,000** KORONA.

Főelárusító: 2775

az Aradi Ipar- és Népbank, Aradon.

Arad legnagyobb
 óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA
 Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb
 bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstnemek kész-
 pénzért a legmagasabb árban meg-
 vétetnek vagy más új tárgyekra
 átcsereztetnek. 2508

—Kéretik kísérletet tenni.—

Telefon 242. sz.

Kalmár**

**** József**

VILLANYMŰSZERÉSZ

Kerékpár és varrógép rak-
 tára 2071

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Raktáron tartok család

Singer varrógépeket,
 karikahajós (Ringschif) gépeket
 házi vagy ipari használatra 5 évi
 írásbeli jótállással, kedvező havi
 részletfizetés mellett

Varrógép javítások
 jótállás mellett eszközöltetnek.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.

Gyermek- és életbiztosító intézet.

Budapest, VI., Teréz-körút 40—42 sz.

Folyó évi november hóban 1.824.700 K. értékű biztosítási
 ajánlat nyújtatott be és 1.607.000 K. értékben új biztosítási
 kötvény állítottatott ki.

Biztosított összegek fejében 55.380 kor. 47 fillér fizette-
 tett ki.

1903. január 1-től november 31-ig 13.565.600 kor. értékű
 új biztosítási kötvény állítottatott ki és biztosított összeg fejében
 760.951 kor. 26 fillér fizettetett ki.

Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemé-
 vel foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és a legelőnyösebb
 feltételek mellett.

Prospektussal és bővebb felvilágosítással szolgál

aradi vezérügynöksége

Berger József,

2808

Andrássy-tér 8.

Ügynökök magas jutalékkal alkalmaztatnak.

Van szerencsém a n. érdemű közönséget arról értesíteni, hogy ere-
 deti csomagolásban oly

Csukamájolajat

hozok forgalomba, mely egy új eljárás szerint létesített térben lesz a
 frissen fogott csukák májából, az erre a célra berendezett hajókban elő-
 állítva B

csukamájolaj

nagyban különbözik az árubelitől, világos-sárga és a lehetőségig szagtalan.

JAVALVA: Tüdő, mell és gégebetegségek, bőrbetegségek,
 görvélykór (scrophula) ellen, valamint gyenge egyének,
 különösen gyermekeknek, mint vértisztító és javító.

Ez a csukamájolaj könnyen reszorbeálható, ezért gyerme-
 kek és gyenge egyének igen jól tűrik, miért is orvosi autoritások
 mint a test súlyát gyarapítót és vértisztítót legjobban ajánlják.

Egy üveg ára 2 korona.

Lakások, beteg- valamint gyermekszobák levegőjének tisztítására
 ajánlok

ozón fenyő illatot.

B fenyő illatból pár cseppet forró vízzel telt edénybe öntünk, mi által a le-
 vegő úde fissé lesz, akár csak a fenyves erdőké.

Egy adag 1 korona.

Szoba illatok: Rózsa, Rezeda, Orgona, Heliotrop, Viola, Gyöngyvirág.

Papier de Armenie

pompás és csodás illatu füstölő papír egy adag 40 fillér. — Illatszere-
 rek nagy választékban.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszerész és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Telefon III. szám.

Nagy karácsonyi vásár.

Diszjú áruk.

China ezüst áruk.

Játék áruk,

a hazai „Bártfai játék áruk” dus választékban.

Szolid áruk.

Szolid kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

Zimmermann és Eisele

Aradon, Weitzer János-utca sarok, a „Zöld papagáj”-hoz

APRÓ HIRDETESEK.

Woltzer János t. u.

Dehant
nr. 40 II.

Nikkelozott aczélből.

Kapható: Ingvaz L. és Fláridé.
Telefon 517.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műórás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

1651

Pontos és szolid kiszolgálás!

Éz a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat pontos áron eladni, megveszem én azokat, ugyasintén

uraságoktól levett ruhákat

a legeslegmagasabb áron.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben) 1471

Megyei és városi telefon 471. szám.

Uj üzlet!

Özv. Süttő Józsefné utóda

URBÁN E.

uj tüveg, porcellán, lámpa és képeret fiókraktárában

ARADON,

Szabadság tér 20 sz. gróf Nádasdy-féle ház, a Forray-utca sarkán

Mélyen leszállított árak mellett kaphatók porcellán-edények, ebéd-, téa-, kávé- és mocca-készletek, mosdó eszközök, majolika díszmű tárgyak, lámpák asztali, fali és függő, nagy választék üveg edényekben mindennemű kristály, vésett, csiszolt, szinezett és festett kivitelben, alpacca-éveszközök stb.

Legcélzzerűbb karácsonyi és ujévi ajándékoknak.

Ugyanott

2799

szagtalan kristály-petroleum

ára 20 kr. literenkint.

Kölcsön-edény minden alkalomra.

Uj üzlet!

Városi és megyei telefon 471. szám.

Varrónő,

aki a legkomplicáltabb tolettákat

elismert jó ízléssel

és gyorsasággal készít

ajánlkozik házakhoz.

Szíves megkeresések Kápolna-
utca 2. sz. ajtó 4. 2419

Alapított 1893.

Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára

Arad, Deák Ferencz-utca,

Földes-paletával szemben.

Gyárának legjobb kivitelben
csinos gyermek-ágyakat,

mindenféle

rézbutort,

összecukható vaságyakat. Sodrony-
ágybetétek minden méretben ké-
szítettek.Pontos kiszolgálás a legjutányo-
sabb áron. 2005

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Uj liszt-üzlet.

Tisztelettel hozom a n. e. kö-
zönség tudomására, hogyTökölly-téren, román egyház épület (volt
Huzó-féle helyiségben)

egy vízi- és gőzmalmi

liszt-raktárt

nyitottam.

Raktáron tartok mindennemű
lekvár, dió és mindennemű főzelé-
keket jutányos árak mellett.A nagyérdemű közönség párt-
fogását kérve:

Tisztelettel

2789

özv. Aussprung Jánosné.

Telefon szám 96.

Legalkalmasabb és legolcsóbb

karácsonyi és ujévi ajándék

Singer varrógépek

családok és iparosok részére.

Hammer Vilmos

műszerésznél

öt évi jótállás és kedvező fizetési
feltételek mellett kapható.

Raktáron

2767

Singer karikahajós és Centrál Bobbin gépek.

Arad legrégebbi varrógép javító
műhelye és raktára, Szabad-
ság tér 7. sz.

Telefon szám 96.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség becses tudomására
hozni, hogy a helyben már évek
óta fennálló és előnyösen ismert
Vuk Lukréczia-féle női-szabó mű-
terembe mint társ beléptem.

Kiváló tisztelettel

Beck Karolin.

Nagyérdemű hölgyközönség!

Bécs és Budapest legelső mű-
termeiben szerzett tapasztalataink
és gyakorlatunk folytán azon kel-
lemes helyzetben van czégünk,
hogy minden e szakmába vágó
munkát elvállalhatunk és miként
eddig, úgy a jövőben is a legfokoz-
tobb igényeknek is megfelel-
hetünk.Bátorkodunk egyben a nagy-
érdemű hölgyközönség tudomására
hozni, hogy műtermünkkel kapoco-
latban szabászati iskolát nyitottunk,
hoi a szabást a legujabb módszer
szerint tanítjuk.Ismételve ajánlva magunkat a
nagybecsült hölgyközönség fi-
gyelmébe, maradtunk

kiváló tisztelettel

Vuk és Beck,

Tökölly-tér 7. szám, II. emelet.

Munkatervünkbe felvettük a
gyermekruhakészítést, mindenkor
aleg újabb divatlapok szerint. 2494

993—1903. végh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értel-
mében ezennel közhírré teszi, hogy
az aradi kir. törvényszék 1903. évi
19733. számú végzése következté-
ben Papp Vazul aradi ügyvéd ál-
tal képviselt Victoria takarékos és
hitelintézet javára, Szokolán Petru
és társai ellen 84 kor. s járulékal
erejéig 1902. évi február hó 22-én
foganatosított kielégítési végrehaj-
tás utján le- és felülfoglalt és 780
koronára becsült következő ingo-
ságok, u. m.: Argyelán Jován
házánál házi butorok és egyéb
ingóságok, Sztoján Gyorgye házánál
házi butorok, Pernyován Jo-
ván házánál ló, kocsis és egyéb in-
góságok nyilvános árverésen el-
adotnak.Mely árverésnek a m.-radnai
kir. járásbíróóság 1903. évi V. 24/4.
számú végzése folytán 84 kor.
tökekövetelés, ennek 1901. évi
augusztus hó 5. napjától járó 6%
kamatai és eddig összesen 39 kor.
25 fillérben bírósággal megála-
pított költségek erejéig Argyelán
Jován, Sztoján Gyorgye és Per-
nyován Jován paulisi lakásokon
leendő eszközzésére 1903. évi de-
cember hó 12 ik napjának dél-
előtti 11 órája határidőül kitűze-
tik és ahhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingo-
ságok az 1881. évi LX. t. cz. 107.
és 108. §-a értelmében készpénz
fizetés mellett, a legtöbbet ígér-
nek, szükség esetén becsáron alul
is, el fognak adatni.Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül
foglaltatták s azokra kielégítési
jogot nyertek volna, úgy ezen ár-
verés az 1881. évi LX. t. cz. 120.
§-a értelmében ezek javára is
elrendeltetik.Kelt M. Radnán, 1903. évi no-
vember hó 27. napján.

Smikál János,

bíró, végrehajtó.

2807

Pusztafi és Társa (Budapest, V., Lipót kör-ut 17.) festőkével.

Igaz Sándor

műórás és ékszerésznél

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-
utca sarkán,

[Régi színház-épület]

feltűnő olcsó árak mellett

szerezhetők be a szebbnél-szebb

Karácsonyi és ujévi
ajándék-tárgyak.Dus választék mindennemű, kizá-
rólag csak legjobb szerkezetű
zseb-, inga- és fali-órákban és izlé-
ses ékszerekben. 2261

Nagy óra és ékszer-javító műhely.

T. cz.

Van szerencsém a n. érd. kö-
zönség becses tudomására hozni,
hogyBASZTIÁN és
MARINGERtársas czégünk alatt, f. 6 novem-
ber hó 18 án, Weitzer János-
(volt Templom utca) és Kazin-
czy-utca sarkán egy a mos-
tani kor igényeinek megfelelően
berendezett

úri-szabó üzletet

nyitottunk, ahol a legujabb divatu
szövevekből a legujabb fagon sze-
rint mindennemű rendelések pon-
tosan és jutányos ár mellett eszkö-
zöltetnek. 2448Mindennemű egyenruhák elő-
írás szerint pontosan elkészítet-
nek. Magunkat a n. érd. közönség
nagybecsü pártfogásukba ajánlva,
kiváló tisztelettel

Basztian J. és Maringer J.

polgári- és egyenruha-szabók.

Meghívás.

Az Aradon alakítandó

„Aradi vasipari szövetkezet”

üzletrészeket jegyzett t. tag-
jait ezennel meghívjuk a szö-
vetkezet részéről Aradon, Eötvös-
utca 18., I. em. helyisé-
günkben 1903. évi december
hó 20-án d. u. 2 órakor tartandó

alakuló közgyűlésére.

Az alakuló közgyűlés tárgyai:

1. Az aradi vasipari szö-
vetkezet megalakulásának el-
határozása.2. Az alapszabályok letár-
gyalása és megállapítása.3. Az igazgatóság és fel-
ügyelő-bizottság megválasztása.Arad, 1903. évi december
hó 9-én.

2806

Az alapítók.

